

неће бити сматрани непожељним нарушавањем конкуренције.

(г) Транспарентност помоћи

У складу са тачком 104. Смјерница Комисије (2014/Ц 200/01), државе чланице морају обезбиједити да се на веб-страници на којој су обједињене информације о државној помоћи, на државном или регионалном нивоу, објаве следеће информације: пуни текст одлуке о одобреном програму помоћи или појединачне помоћи, те спроведбене одредбе или повезница на тај текст, назив даваоца помоћи, називи појединих корисника, облик и износ помоћи додијељених сваком кориснику, датум дојеле, врста предузетника (мало или средње предузеће/велико предузеће), регион у којем се корисник налази и главни привредни сектор у којем корисник дјелује.

Савјет све своје одлуке објављује у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ и на својој веб-страници <http://www.szdp.gov.ba>, тако да ће и предметно рјешење у поступку ex post контроле усклађености државне помоћи са прописима о државној помоћи, покренутом на основу пријаве Министарства енергетике и рударства Републике Српске за одобрење државне помоћи у облику гаранције кориснику ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње за кредитно задужење код Извозно-увозне банке Кине за пројекат финансирања и изградње објеката "Хидроелектране Дабар" бити објављено на описани начин.

Поред тога, Савјет је утврдио да се транспарентност огледа и у чињеници да је Влада Републике Српске Одлуку о давању сагласности за издавање гаранције Републике Српске за кредитно задужење "Хидроелектране Дабар" д.о.о. за производњу и продају електричне енергије Требиње, као зајмопримца, и Мјешовитог холдинга "Електропривреда Републике Српске" - Матично предузеће а.д. Требиње, као гаранта, код Извозно-увозне банке Кине за Пројекат финансирања и изградње објеката "Хидроелектране Дабар", донесену на 152. сједници, одржаној 30.12.2021, објавила у "Службеном гласнику Републике Српске", број 120/21.

У складу са наведеним, Савјет је утврдио да је предметна гаранција издата од Владе Републике Српске за кредитно задужење ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње код СЕХИМ банке за финансирање пројекта изградње објеката "Хидроелектране Дабар" додијељена у складу са одјељком 3.2. Смјерница Комисије (2014/Ц 200/01), односно испунила све критеријуме из наведеног одјељка: (а) допринос добро дефинисаном циљу од заједничког интереса; (б) потреба за интервенцијом државе; (ц) адекватност помоћи; (д) подстицајни ефекат; (е) пропорционалност помоћи; (ф) избјегавање неоправданих негативних учинака на конкуренцију и трговину међу државама чланицама; и (г) транспарентност помоћи.

Такође, Савјет је утврдио да вриједност новчаног елемента државне помоћи садржане у предметној гаранцији за кредит у износу од 189.409.002 евра износи 62.343.332,73 евра, што представља 27,98% прихватљивих трошкова, те да је предметна државна помоћ у облику гаранције додијељена у оквиру максимално дозвољеног интензитета помоћи за обновљиве изворе енергије од 65% прихватљивих трошкова, сходно Прилогу 1. Смјерница Комисије (2014/Ц 200/01).

Слиједом наведеног, Савјет је у поступку ex post контроле усклађености државне помоћи са прописима о државној помоћи, покренутом на основу пријаве Министарства енергетике и рударства Републике Српске, утврдио да је државна помоћ у облику гаранције за кредитно задужење ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње код СЕХИМ банке за пројекат финансирања и изградње објеката Хидроелектране Дабар усклађена са чланом 6. став (2) тачка ц) Закона, јер је

додијељена у складу са одјељком 3.2. Смјерница Комисије (2014/Ц 200/01).

У складу са наведеним, Савјет је одлучио као у диспозитиву овог рјешења.

Упутство о правном лијеку:

Ово рјешење је коначно у управном поступку и против њега није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења.

Број УП/І 03-26-1-58-4/22
28. априла 2022. године
Источно Сарајево

Председавајућа
Савјета за државну помоћ
БиХ
Др Радмила Чичковић, с. р.

Na osnovu člana 12. stav (7) Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 10/12 i 39/20) i člana 193. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), rješavajući u postupku ex post kontrole usklađenosti državne pomoći s propisima o državnoj pomoći, pokrenutom na osnovu prijave Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske za odobrenje državne pomoći u obliku garancije korisniku Hidroelektrana "Dabar" d.o.o. Trebinje za kreditno zaduženje kod Izvozno-uvozne banke Kine za projekat finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane Dabar, Vijeće za državnu pomoć Bosne i Hercegovine je na 119. sjednici, održanoj 28. aprila 2022. godine, donijelo sljedeće

RJEŠENJE

1. Odobrava se ex post državna pomoć dodijeljena u obliku garancije Republike Srpske korisniku Hidroelektrana "Dabar" d.o.o. Trebinje za kreditno zaduženje u износу од 189.409.002 eura kod Izvozno-uvozne banke Kine za projekat finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane Dabar, jer je u skladu sa Zakonom o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini.
2. Ovo rješenje bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Образложење

1. Zahtjev za pokretanje postupka

Vijeće za državnu pomoć Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) zaprimilo je dana 2. 3. 2022. pod brojem UP/І 03-26-1-58-1/22 prijavu Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske za odobrenje državne pomoći u obliku garancije Republike Srpske korisniku Hidroelektrana "Dabar" d.o.o. Trebinje (u daljnjem tekstu: HE "Dabar" d.o.o. Trebinje) za kreditno zaduženje kod Izvozno-uvozne banke Kine (u daljnjem tekstu: CEXIM banka) za projekat finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane Dabar.

U smislu člana 14. stav (1) Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Zakon), Ministarstvo finansija Republike Srpske je svojim aktom dalo konsultativno Mišljenje broj 06.10/421-74-1/22 od 25. 2. 2022. na prijavu državne pomoći Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske koja se odnosi na izdavanje garancije Republike Srpske za kreditno zaduženje preduzeća HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod CEXIM banke za projekat finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane Dabar, te u njegovom prilogu, shodno odredbi člana 12. stav (2) Zakona, dostavilo Vijeću obrazac za prijavu državne pomoći Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske.

Uz Obrazac za prijavu državne pomoći (u daljnjem tekstu: Obrazac prijave) i Analizu usklađenosti garancije izdate za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje s pravilima državne pomoći, podnosilac je u elektronskom obliku (CD) dostavio sljedeće dokumente:

- Odluku Vlade Republike Srpske o davanju saglasnosti za izdavanje garancije Republike Srpske za kreditno zaduženje Hidroelektrane "Dabar" d.o.o. za proizvodnju i prodaju električne energije Trebinje, kao zajmoprimca, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično preduzeće a.d. Trebinje, kao garanta, kod Izvozno-uvozne banke Kine (u daljnjem tekstu: CEXIM banka) za Projekat finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane "Dabar" (u daljnjem tekstu: Odluka o garanciji) ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 120/21),
- Odluku Vlade Republike Srpske o davanju garancije HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za kredit Export Import Bank of China za finansiranje 85% EPC Ugovora za izgradnju Hidroelektrane "Dabar" i s tim u vezi za zaključenje Kreditnog sporazuma, broj 04/1-012-2-4047/21 od 30. 12. 2021,
- Garantni ugovor zaključen dana 31. 12. 2021. između Republike Srpske koju zastupa Ministarstvo finansija (supotpisnici: predsjednik Vlade i ministri pravde i energetike i rudarstva) i CEXIM banke (koji je na srpski jezik preveo ovlašteni sudski tumač),
- Kreditni sporazum broj 1341 od 31.12.2021. zaključen između HE "Dabar" kao pozajmljivača, MH "Elektroprivreda Republike Srpske" MP a.d. Trebinje kao garanta i CEXIM banke kao zajmodavca,
- Ugovor za izradu projekta za izvođenje, izgradnju objekata, proizvodnju, isporuku, montažu, testiranje i puštanje u pogon Hidroelektrane Dabar (u daljnjem tekstu: EPC+F ugovor) između naručioca – HE "Dabar"d.o.o. Trebinje, s jedne strane, i izvođača - China Gezhouba Group Co. LTD iz Kine zaključen 4. 5. 2021. (koji je na srpski jezik preveo ovlašteni sudski tumač),
- Bilanse stanja i uspjeha HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za period od 2018. do 2020. godine,
- Dugoročni plan razvoja Elektroprivrede Republike Srpske za period od 2019. do 2029. godine,
- Ugovor o koncesiji za izgradnju i korištenje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, zaključen s Vladom Republike Srpske – Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva, broj 92/11 od 28. 7. 2011,
- Akcioni plan Republike Srpske za korištenje obnovljivih izvora energije,
- Strategiju razvoja energetike Republike Srpske do 2035. godine,
- Akcioni plan za realizaciju Strategije razvoja energetike Republike Srpske,
- Ekološku dozvolu za HE "Dabar" d.o.o. Trebinje (obnovljenu), broj 1457/17 od 1.12.2017,
- Investicionu odluku o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj 1092/14 od 3.10.2014. ,
- Investicionu odluku o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-354-VI-B/15 od 16.6.2015;
- Odluku o izmjeni Investicione odluke o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-199-4/16 od 28.3.2016,
- Odluku o izmjeni Investicione odluke o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-376-8/19 od 4.4.2019,
- Odluku o izmjeni Investicione odluke o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-21-3/21 od 13.1.2021,
- Građevinsku dozvolu za izgradnju dovodnog tunela, ulazne građevine i pristupnog tunela HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj 830/14 od 8. 8. 2014,
- Građevinsku dozvolu za izgradnju brane "Pošćenje" s nasipima "Grebak" i "Vranjača", broj 282/21 od 19.3.2021,
- Građevinsku dozvolu za izgradnju Mašinske zgrade i razvodnog postrojenja, broj 1136/21 od 23.11.2021,
- Poziv za podnošenje konačne ponude za finansiranje i izgradnju objekata HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj 1278/19 od 31.12.2019,
- Studiju uticaja projekta HE "Dabar" d.o.o. Trebinje na okoliš,
- Studiju opravdanosti investiranja i izgradnje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje,
- Glavni projekat za izgradnju svih objekata HE "Dabar" d.o.o. Trebinje.

Uvidom u podnesenu prijavu, Vijeće je utvrdilo da je ona nepravilna, jer su dostavljeni dokumenti u elektronskom obliku (CD), što nije u skladu s članom 2. stav (3) Odluke o postupcima i obrascima za podnošenje obavještenja o državnoj pomoći i praćenje državne pomoći ("Službeni glasnik BiH", broj 64/13) kojim je propisano da davalac državne pomoći uz podneseno obavještenje (prijavu) prilaže svu neophodnu dokumentaciju ili ovjerene kopije dokumenata kojima se potvrđuje ispravnost podataka navedenih u obavještenju (prijavi).

Također, Vijeće je iz Obrasca prijave i prateće dokumentacije zaključilo da je navedena prijava i nepotpuna, jer ne sadrži sve dokumente neophodne za njenu ocjenu i donošenje odluke u skladu s članom 12. stav (3) Zakona.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je putem Ministarstva finansija Republike Srpske zatražilo od Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske dopunu predmetne prijave državne pomoći aktom broj UP/I 03-26-1-58-2/22 od 15.3.2022.

Dana 15. 4. 2022. Ministarstvo finansija Republike Srpske je aktom broj 06.10/421-74-2/22 od 31.3.2022. dostavilo dopis Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske akt broj 05.05/052-3095-32/20 od 29. 3. 2022, u čijem prilogu je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- Rješenje Okružnog privrednog suda u Trebinju o registraciji HE "Dabar", broj 062-0-Reg-21-000072 od 12. 4. 2021,
- Odluka Vlade Republike Srpske o davanju saglasnosti za izdavanje garancije Republike Srpske za kreditno zaduženje Hidroelektrane "Dabar" d.o.o. za proizvodnju i prodaju električne energije Trebinje, kao zajmoprimca, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično preduzeće a.d. Trebinje, kao garanta, kod Izvozno-uvozne banke Kine za Projekat finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane "Dabar" (u daljnjem tekstu: Odluka Vlade RS-a o garanciji) ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 120/21),
- Odluka Vlade Republike Srpske o davanju garancije HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za kredit Export Import Bank of China za finansiranje 85% EPC Ugovora za izgradnju Hidroelektrane "Dabar" i s tim u vezi za zaključenje Kreditnog sporazuma, broj 04/1-012-2-4047/21 od 30. 12. 2021,
- Garantni ugovor zaključen dana 31. 12. 2021. između Republike Srpske, kao garanta, koju zastupa Ministarstvo finansija (supotpisnici: predsjednik Vlade i ministri pravde i energetike i rudarstva) i CEXIM

- banke, kao korisnika (koji je na srpski jezik preveo ovlašteni sudski tumač) (u daljnjem tekstu: Ugovor o garanciji),
- Kreditni sporazum broj 1341 od 31.12.2021. zaključen između HE "Dabar" kao pozajmljivača, MH "Elektroprivreda Republike Srpske" MP a.d. Trebinje kao garanta i CEXIM banke kao zajmodavca,
 - Ugovor za izradu projekta za izvođenje, izgradnju objekata, proizvodnju, isporuku, montažu, testiranje i puštanje u pogon Hidroelektrane Dabar (u daljnjem tekstu: EPC+F ugovor) između naručioca – HE "Dabar" d.o.o.Trebinje, s jedne strane, i izvođača - China Gezhouba Group Co. LTD iz Kine zaključen 4.5.2021. (koji je na srpski jezik preveo ovlašteni sudski tumač),
 - Bilansi stanja i uspjeha HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za period od 2018. do 2020. godine,
 - Dugoročni plan razvoja Elektroprivrede Republike Srpske za period od 2019. do 2029. godine,
 - Ugovor o koncesiji za izgradnju i korištenje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, zaključen s Vladom Republike Srpske – Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva, broj 92/11 od 28.7.2011,
 - Ekološka dozvola za HE "Dabar" d.o.o. Trebinje (obnovljena), broj 1457/17 od 1.12.2017,
 - Investiciona odluka o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj 1092/14 od 3.10.2014,
 - Investiciona odluka o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-354-VI-B/15 od 16.6.2015;
 - Odluka o izmjeni Investicione odluke o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-199-4/16 od 28.3.2016,
 - Odluka o izmjeni Investicione odluke o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-376-8/19 od 4.4.2019,
 - Odluka o izmjeni Investicione odluke o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-21-3/21 od 13.1.2021,
 - Građevinska dozvola za izgradnju dovodnog tunela, ulazne građevine i pristupnog tunela HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj 830/14 od 8.8.2014,
 - Građevinska dozvola za izgradnju brane "Pošćenje" s nasipima "Grebak" i "Vranjača", broj 282/21 od 19.3.2021,
 - Građevinska dozvola za izgradnju Mašinske zgrade i razvodnog postrojenja, broj 1136/21 od 23.11.2021,
 - Poziv za podnošenje konačne ponude za finansiranje i izgradnju objekata HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj 1278/19 od 31.12.2019,
 - Plan otplate kredita HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod CEXIM banke, broj 390/22 od 22.3.2022,
 - Izjava direktora HE "Dabar" d.o.o. Trebinje o kreditnom rejtingu, broj 409/22 od 25.3.2022,
 - Potvrda banke "Poštanska štedionica" a.d. Banja Luka o kreditnom rejtingu MH "Elektroprivreda Republike Srpske" MP a.d. Trebinje, broj 18/2964/22 od 24.3.2022,
 - Ugovor o reguliranju međusobnih prava i obaveza između Republike Srpske – Ministarstva finansija i Ministarstva energetike i rudarstva, kao davalaca garancije, s jedne strane, i Hidroelektrane "Dabar" d.o.o za proizvodnju i prodaju električne energije Trebinje, kao zajmoprimca, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično preduzeće a.d. Trebinje, kao garanta, s druge strane,

broj 1342/21 od 31.12.2021. (u daljnjem tekstu: Ugovor o reguliranju međusobnih prava i obaveza).

2. Primijenjeni propisi

Osim odredbi Zakona, Vijeće je u postupku primijenilo i odredbe Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 111/20), Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 71/12, 52/14, 114/17, 131/20, 28/21 i 90/21) i Uredbe o postupku izdavanja garancija Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 131/20), te u svrhu poređenja propisa Evropske unije iz oblasti državne pomoći.

U skladu s odredbom člana 4. stav (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj kojom je propisano da se državna pomoć može dodijeliti ako program (šema) ili pojedinačni projekat državne pomoći ispunjava uslove iz ove uredbe i člana 71. stav 2. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 5/08 – izdanje međunarodni ugovori) (u daljnjem tekstu: SSP), Vijeće je obavezno da prilikom ocjene zahtjeva za dodjelu državne pomoći primjenjuje ne samo pravo Bosne i Hercegovine nego da na odgovarajući način primijeni i kriterije i uslove koji proizlaze iz primjene konkurencijskih pravila važećih u Zajednici i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice. Osim Uredbom o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, obaveza primjene navedenih kriterija i uslova Vijeću je propisana odredbom člana 71. stav 1. tačka c) SSP-a koji glasi: Konkurencija i druge ekonomske odredbe "1. Sljedeće je nespojivo s propisnim funkcioniranjem ovog sporazuma, u mjeri u kojoj može uticati na trgovinu između Zajednice i Bosne i Hercegovine: (c) svaka državna pomoć kojom se narušava ili prijeti narušavanju konkurencije davanjem prednosti određenim preduzećima ili određenim proizvodima.", te stavom 2. istog člana koji glasi: "2. Svaka praksa suprotna ovom članu ocjenjivat će se na osnovu kriterija koji proizlaze iz primjene konkurencijskih pravila važećih u Zajednici, posebno čl. 81, 82., 86. i 87. Ugovora o osnivanju Evropske zajednice (u daljnjem tekstu: Ugovor o EZ) i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice."

Kako odredbama Zakona i Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj nisu detaljno obrazloženi kriteriji i uslovi iz pojma/definicije državne pomoći, kriteriji i uslovi za dodjelu državne pomoći u obliku garancija i ulaganje u energiju iz obnovljivih izvora, Vijeće je u konkretnom slučaju u svrhu poređenja, shodno članu 71. stav 2. SSP-a, uzelo u obzir i sljedeće propise Evropske unije:

- Ugovor o funkcioniranju Evropske unije (Službeni list Evropske unije, serija C, broj 202, 7.6.2016 - Prečišćeni tekst) (u daljnjem tekstu: UFEU),
- Komunikaciju Komisije - Smjernice o državnoj pomoći za zaštitu okoliša i energetiku 2014-2020 (Službeni list Evropske unije, serija C, broj 200, 28. 6. 2014) (u daljnjem tekstu: Smjernice Komisije (2014/C 200/01)),
- Obavještenje Komisije o pojmu državne pomoći iz člana 107. stav 1. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije (Službeni list Evropske unije, serija C, broj 262/1, 19.7.2016.) (u daljnjem tekstu: Obavještenje Komisije (2016/C 262/01)),
- Obavještenje Komisije o primjeni čl. 87. i 88. Ugovora o Evropskoj zajednici u oblasti državne pomoći u obliku garancija (Službeni list Evropske unije, serija C, broj 155, 20.6.2008.) (u daljnjem tekstu: Obavještenje Komisije (2008/C 155/02)),

- Obavještenje Komisije EU o reviziji metode o određivanju referentnih i diskontnih stopa (Službeni list Evropske unije, br. C 14/2008) i
- Odluku Evropske komisije (Službeni list Evropske unije, serija C, broj 25, 22. 1. 2021) od 8.12.2020. u predmetu ocjene državne pomoći u obliku garancije dodijeljene kiparskom LNG terminalu broj SA.55388 (2020/N).

3. Utvrđivanje činjenica

Na osnovu dostavljenih podataka, Vijeće je u postupku utvrdilo sljedeće:

3.1. Predmet prijave državne pomoći

Predmet prijave je odobrenje državne pomoći u obliku garancije Republike Srpske korisniku HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za kreditno zaduženje kod CEXIM banke za projekat finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane Dabar instalisane snage 159,15 MW u iznosu od 189.409.002 eura.

3.2. Davaoci i korisnik državne pomoći

Shodno Odluci Vlade Republike Srpske o garanciji, Ugovoru o garanciji i Ugovoru o reguliranju međusobnih prava i obaveza, Ministarstvo finansija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske su garanti, tj. davaoci predmetne garancije, te u skladu s tim predstavljaju davaoce državne pomoći u smislu člana 3. stav (2) Zakona.

Korisnik državne pomoći u smislu člana 3. stav (3) Zakona, u konkretnom slučaju je HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, s obzirom na to da se garancijom koju su izdali Ministarstvo finansija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske bezuslovno garantira CEXIM banci ispunjenje njegovih obaveza u skladu s Kreditnim sporazumom.

3.3. Opis elemenata garancije i pratećih akata

U skladu s Odlukom Vlade Republike Srpske o garanciji, Ugovoru o garanciji i Ugovoru o reguliranju međusobnih prava i obaveza, Republika Srpska, kao davalac garancije, bezuslovno garantira pravovremeno plaćanje svih dospjelih iznosa koji su plativi prema Kreditnom sporazumu između CEXIM banke i HE "Dabar" d.o.o., kao zajmoprimca, i MH "Elektroprivreda Republike Srpske" - MP a.d. Trebinje, kao garanta, kojem su odobrena kreditna sredstva za projekat finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane Dabar, pod sljedećim uslovima:

- iznos kreditnog zaduženja (glavnica): 189.409.002 eura,
- period otplate: 20 godina (četiri godine grejs-perioda i 16 godina za otplatu),
- nominalna kamatna stopa: jednaka šestomjesečnom EURIBOR plus fiksna marža od 2,3%, uz napomenu da će se šestomjesečni EURIBOR računati kao nula (engl. zero rate) ukoliko šestomjesečni EURIBOR bude s negativnim predznakom,
- otplata glavnice i kamate: otplata glavnice u jednakim polugodišnjim ratama, a kamate se otplaćuju polugodišnje i obračunavaju na ostatak duga,
- jednokratna provizija za obradu kredita: 0,5% na iznos kreditnog zaduženja,
- provizija na raspoloživa, a nepovučena sredstva: 0,5% godišnje,
- ostale obaveze plaćanja iz finansijske dokumentacije,
- Sinosure premija osiguranja: 6,42% od vrijednosti zbira glavnice i kamate i iznosi 15.649.101,14 eura. Plaćanje premije osiguranja je predviđeno u dvije jednake godišnje rate, i to: prva u roku od 30 dana nakon stupanja na snagu Ugovora o zajmu i druga rata premije osiguranja u roku od 12 mjeseci od datuma plaćanja prve rate,

- iznos garancije Republike Srpske: 189.409.002 eura.
U skladu s tačkom II. Odluke Vlade Republike Srpske o garanciji, cilj Projekta je izgradnja Hidroelektrane "Dabar" instalirane snage 159,15 MW.

Tačkom IV. Odluke Vlade Republike Srpske o garanciji propisano je sljedeće:

- 1) Krajnji dužnik i korisnik kredita iz tačke I. ove odluke je HE "Dabar" d.o.o. Trebinje.
- 2) Garant po osnovu ovog kredita je Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično preduzeće a.d. Trebinje.
- 3) Republika Srpska izdaje garanciju za kreditna sredstva CEXIM banke.

U skladu s tačkom VII. Odluke Vlade Republike Srpske o garanciji, ovlašteni su ministar finansija kao prvi potpisnik i supotpisnici predsjednik Vlade Republike Srpske, ministar energetike i rudarstva i ministar pravde, da potpišu Ugovor o garanciji između CEXIM banke i Republike Srpske, te ministar finansija i ministar energetike i rudarstva da potpišu Ugovor o reguliranju međusobnih prava i obaveza između Republike Srpske i Hidroelektrane "Dabar" d.o.o za proizvodnju i prodaju električne energije Trebinje, kao dužnika, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično preduzeće a.d. Trebinje, kao garanta.

Shodno članu 45. stav (4) Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske i navedenoj Odluci Vlade Republike Srpske o garanciji, dana 31.12.2021. zaključen je Ugovor o reguliranju međusobnih prava i obaveza između Republike Srpske – Ministarstva finansija i Ministarstva energetike i rudarstva, kao davalca garancije, s jedne strane, i Hidroelektrane "Dabar" d.o.o za proizvodnju i prodaju električne energije Trebinje, kao zajmoprimca, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično preduzeće a.d. Trebinje, kao garanta, s druge strane, kojim je također utvrđeno da Republika Srpska bezuslovno garantira ispunjenje obaveza zajmoprimca i garanta u skladu s Kreditnim sporazumom sa CEXIM bankom.

Članom 6. navedenog ugovora propisano je da će, ako zajmoprimac i garant ne izmire obaveze prema CEXIM banci i ona dostavi poziv za plaćanje Ministarstvu finansija, navedeno ministarstvo po dobivanju saglasnosti Ministarstva energetike i rudarstva izvršiti plaćanje dospjelih i neplaćenih obaveza u ime zajmoprimca i garanta u roku od 15 dana od dana prijema pisanog poziva za plaćanje CEXIM banke.

Istim članom Ugovora o reguliranju međusobnih prava i obaveza je propisano da će Ministarstvo finansija sve obaveze koje eventualno plati u ime zajmoprimca i garanta namiriti iz njihove cjelokupne imovine.

U skladu s članom 7. Ugovora o reguliranju međusobnih prava i obaveza, zajmoprimac i garant dužni su Ministarstvu finansija, kao instrumentu osiguranja izdate garancije, dostaviti po 16 bjanko vlastitih mjenica sa oznakom "bez protesta" s mjeničnim izjavama i po 32 bjanko ovjerena i potpisana naloga za prijenos sredstava sa izjavama o blokadi računa potpisanim i ovjerenim od ovlaštenog lica.

Članom 8. Ugovora o reguliranju međusobnih prava i obaveza utvrđeno je da Ministarstvo finansija iz budžeta Republike Srpske realizira poziv za plaćanje, dospjelih i neplaćenih obaveza kredita u otplati, zaprimljen od CEXIM banke po izdatoj garanciji.

Shodno članu 9. Ugovora o reguliranju međusobnih prava i obaveza, u slučaju raskida ovog ugovora i dospjelosti na naplatu ukupnog iznosa neplaćenog duga, Ministarstvo finansija može pokrenuti postupak prinudnog izvršenja za iznos neplaćenog duga putem direktne naplate iz dijela prihoda koji u skladu sa zakonom pripadaju zajmoprimcu i garantu.

Tačkom 2. Ugovora o garanciji koji se odnosi na Kreditni sporazum propisano je da Republika Srpska kao garant neopozivo i bezuslovno:

- (a) garantira CEXIM banci kao korisniku blagovremeno i tačno pridržavanje i izvršavanje obaveza po Kreditnom sporazumu od strane dužnika – HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, kao zajmoprimca, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično preduzeće a.d. Trebinje, kao garanta; i
- (b) obavezuje se da će isplatiti korisniku, na zahtjev, sve neizmirene iznose garantirane obaveze (kao što je definirano ispod) koji dospijevaju i koje plaćaju dužnici korisniku po Kreditnom sporazumu, u skladu s ovom garancijom.

Da bi se izbjegle sumnje, bez obzira na bilo koju drugu odredbu u Garanciji, obaveza plaćanja garanta pokriva glavnice, kamatu, zateznu kamatu, naknade (naknadu za vođenje kredita i komisijonu proviziju) i obaveze koje dužnici trebaju platiti prema Kreditnom sporazumu.

3.4. Pravni osnov za izdavanje garancije

Pravni osnov za izdavanje garancije, odnosno zaključivanje Ugovora o garanciji sa CEXIM bankom sadržan je u odredbama Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske. Shodno članu 38. navedenog zakona, garancija Republike Srpske predstavlja njenu potencijalnu obavezu koja postaje stvarna obaveza u slučaju kada zajmoprimac nije izvršio otplatu obaveze, u skladu sa uslovima iz Kreditnog sporazuma i ako su ispunjeni uslovi iz garancije, mora biti izdata u pisanom obliku i u trenutku dospelosti na naplatu u skladu sa uslovima iz garancije postaje dug Republike Srpske. Dalje, članom 41. stav 3. Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske propisano je da se Odlukom Vlade imenuje ovlaštena potpisnik koji u ime Republike Srpske potpisuje garanciju u skladu s odredbama ovog zakona, dok je članom 42. istog zakona određeno da se garancije Republike Srpske mogu se izdati kreditoru ili zajmodavcu za garantiranje obaveza nastalih zaduženjem jedinica lokalne samouprave, fondova socijalne sigurnosti, Investiciono-razvojne banke Republike Srpske i fondova kojima ona upravlja, kao i javnih preduzeća i institucija javnog sektora, u vezi s finansiranjem kapitalnih investicija koje služe u javne svrhe.

Također, pravni osnov u konkretnom slučaju predstavljaju i Uredba o postupku izdavanja garancija Republike Srpske i Odluka Vlade Republike Srpske o garanciji.

Uzimajući u obzir navedeno, utvrđeno je da su Ministarstvo finansija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske izdali predmetnu garanciju u skladu s odredbama Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske, Uredbom o postupku izdavanja garancija Republike Srpske i Odlukom Vlade Republike Srpske.

3.5. HE "Dabar" d.o.o. Trebinje – pravni status, vlasnička struktura, djelatnost i finansijsko stanje

Privredni subjekat HE "Dabar" d.o.o. Trebinje upisan je sudskom registru Okružnog privrednog suda u Trebinju i pod matičnim brojem subjekta upisa (MBS): 62-01-0041-11, JIB: 4403306660006, kao društvo s ograničenom odgovornošću za proizvodnju i prodaju električne energije sa sjedištem u Trebinju, Obala Luke Vukalovića br. 2.

HE "Dabar" d.o.o. Trebinje osnovano je Ugovorom o osnivanju broj 419/2011 od 19. 4. 2011. zaključenim između osnivača - članova Društva Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" Zavisno preduzeće "Hidroelektrane na Trebišnjici" a.d. Trebinje s učešćem od 70% vlasništva osnovnog kapitala i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično preduzeće a.d. Trebinje ("ERS") s učešćem od 30% vlasništva osnovnog kapitala. Ugovorom o prijenosu udjela u

Društvu HE "Dabar" d.o.o. Trebinje zaključenim 19.1.2016. Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično preduzeće a.d. Trebinje prenijelo je na Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske" Zavisno preduzeće "Hidroelektrane na Trebišnjici" a.d. Trebinje svoj udio u kapitalu u HE "Dabar" koji tako postaje stopostotni vlasnik HE "Dabar" d.o.o. Trebinje. Ovim, uloga Matičnog preduzeća na razvoj i funkcionalno djelovanje HE "Dabar" ne prestaje, već je kontinuirano prisutna budući da je Zavisno preduzeće "Hidroelektrane na Trebišnjici" a.d. Trebinje, koje posluje u okviru Matičnog preduzeća, stopostotni vlasnik "HE Dabar" d.o.o. Trebinje.

Osnovni kapital HE "Dabar" d.o.o. Trebinje iznosi 122.000.000,00 KM od čega je 100% kapitala u vlasništvu Zavisnog preduzeća "Hidroelektrane na Trebišnjici" a.d. Trebinje.

Osnovna djelatnost HE "Dabar" d.o.o. Trebinje je proizvodnja i prodaja električne energije.

Finansijsko stanje

HE "Dabar", registrirano kao društvo s ograničenom odgovornošću, shodno članu 2. tačka 6) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, predstavlja mali privredni subjekat, s obzirom na to da je prema pokazateljima iz bilansa uspjeha za period od 2018. do 2020. godine imao manje od 50 zaposlenih i ukupni prihod manji od 19.558.000 KM i to po godinama kako slijedi:

	Stanje na dan		
	31.12.2018.	31.12.2019.	31.12.2020.
Broj zaposlenih	44	45	49
Ukupni prihod	301.255 KM	51.470 KM	119.393 KM

Iz finansijskih izvještaja za period 2018. – 2020. preduzeća HE "Dabar" proizlazi sljedeće:

Stanje na dan	Aksijski/osnovni kapital (uključujući emisiju/dokapitalizaciju) u KM	Revalorizacione rezerve u KM	Nepokriveni gubitak/nerasp. dobitak u KM	Ukupno kapital u KM
31.12.2018.	88.000.000	25.810	(7.580.108)	80.445.702
31.12.2019.	111.971.000	19.729	(9.810.808)	102.179.921
31.12.2020.	122.000.000	12.134	(12.429.384)	109.582.750

Na dan 31.12.2018. aksijski/osnovni kapital uključujući emisije iznosio je 88.000.000 KM, dok su akumulirani gubici na isti dan iznosili 7.580.108 KM, odnosno 8,61% osnovnog kapitala.

Na dan 31.12.2019. aksijski/osnovni kapital uključujući emisije iznosio je 111.971.000 KM, dok su akumulirani gubici na isti dan iznosili 9.810.808 KM, odnosno 8,76% osnovnog kapitala.

Na dan 31.12.2020. aksijski/osnovni kapital uključujući emisije iznosio je 122.000.000 KM, dok su akumulirani gubici na isti dan iznosili 12.429.384 KM, odnosno 10,19% osnovnog kapitala.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je zaključilo da na kraju tri prethodne godine (period 2018 – 2020) akumulirani gubici ne prelaze polovinu aksijskog/osnovnog kapitala HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, te da shodno članu 29. st. (1) i (3) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, HE "Dabar" d.o.o. Trebinje nije privredni subjekat u teškoćama.

3.6. Opis projekta finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane Dabar

Izgradnja Hidroelektrane "Dabar" ugrađena je u Prostorni plan Republike Srpske do 2025. godine, kao prioritetan projekat za rješavanje i realizaciju energetskog bilansa Republike Srpske. U strategiji razvoja energetike Republike Srpske, Hidroelektana "Dabar" je na listi ključnih potencijalnih budućih proizvodnih objekata sa 159,15 MW instalirane snage. Sistem Gornjih Horizonata je veliki integralni razvojni projekat od najvišeg državnog značaja za Republiku Srpsku i Bosnu i Hercegovinu.

Planiranu izgradnju HE "Dabar" d.o.o. Trebinje prate sljedeći socio-ekonomski, privredni, vodoprivredni, energetski, poljoprivredni, turistički i dr. pozitivni efekti, odnosno:

- obezbjeđenje dovoljnih količina vode za navodnjavanje poljoprivrednih površina i vodosnabdijevanje naselja,
- proizvodnja "zelene" (čiste) električne energije uz odsustvo štetne emisije gasova u atmosferu (imperativ prema Protokolu iz Kjota 1997. godine),
- kontrola i reguliranje poplavnih voda, odbrana od poplava, ublažavanje posljedica plavljenja i degradacije zemljišta,
- reguliranje nanosa i taloženja sedimenata,
- promjena mikroklimatskih uslova optimalnih za razvoj biljnih zajednica za obrastanje goleti,
- poboljšanje komunalnog nivoa življenja na slivnom području akumulacije, privredni razvoj regiona, zapošljavanje lokalnog stanovništva, poboljšanje infrastrukturnih veza,
- razvoj turizma i više vidova rekreacije,
- socijalno-ekonomska stabilizacija i oživljavanje demografski devastiranog područja.

Pribavljeni dokumenti za izgradnju HE "Dabar" su:

- Ugovor o koncesiji za izgradnju i korištenje HE "Dabar", zaključen s Vladom Republike Srpske – Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva 28.7.2011;
- Studija uticaja projekta HE "Dabar" na okoliš;
- Studija ekonomske opravdanosti;
- Ekološka dozvola za HE "Dabar";
- Glavni projekat za izgradnju svih objekata HE "Dabar";
- Investiciona odluka o izgradnji HE "Dabar", broj od 16. 6. 2015;
- Odluka o izmjeni Investicione odluke o izgradnji HE "Dabar" od 28. 3. 2016;
- Odluka o izmjeni Investicione odluke o izgradnji HE "Dabar" od 4. 4.2019;
- Odluka o izmjeni Investicione odluke o izgradnji HE "Dabar" od 13. 1. 2021; Građevinska dozvola za izgradnju dovodnog tunela, ulazne građevine i pristupnog tunela HE Dabar;
- Građevinska dozvola za izgradnju brane "Pošćenje" s nasipima "Grebak" i "Vranjača";
- Građevinska dozvola za izgradnju Mašinske zgrade i razvodnog postrojenja.

Paralelno s navedenim aktivnostima realizirani su preparativni radovi. Iz vlastitih sredstava "Hidroelektrane na Trebišnjici" a.d. Trebinje u realizaciju projekta HE "Dabar" d.o.o. Trebinje do sada su uložile:

- 146.249.684,00 KM (74.776.276,05 eura)

Nakon završetka preparativnih radova, kao i pribavljanja neophodnih saglasnosti i odluka, započeta je procedura javne nabavke vezane za finansiranje i izgradnju HE "Dabar". Ovom procedurom predviđena je nabavka nedostajućih finansijskih sredstava i izbor izvođača radova za izgradnju preostalih kapitalnih i pratećih objekata hidroelektrane.

Konačnu ponudu za projekat finansiranja i izgradnje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje dostavila je jedino kompanija China Gezhouba Group Co. LTD iz Kine 1. 4. 2020. Dostavljena ponuda usklađena je s formalnim zahtjevima u pogledu podnošenja odgovarajuće dokumentacije propisane tačkom 5.1.3 Poziva za podnošenje konačne ponude za finansiranje i izgradnju objekata HE "Dabar" od 31. 12. 2019. Komisija za javne nabavke je, nakon otvaranja konačne ponude, donijela Preporuku o izboru najpovoljnijeg ponuđača br: 1278-4/19 od 16. 4. 2020.

Prema obrascu za cijenu ponude, ukupna ponuđena cijena izgradnje objekata HE "Dabar" po sistemu "ključ u ruke", bez PDV-a iznosi:

- 222.834.120 eura, odnosno 435.825.657 KM.

Ponuda podrazumijeva da će:

- 85% vrijednosti EPC ugovora (189,4 mil. eura) biti finansirano iz kreditnih sredstava od strane Exim Bank of China, a
- 15% vrijednosti EPC ugovora (33,4 mil. eura) biti finansirano iz sredstava osiguranih od HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, po tržišnim uslovima zaduživanja.

Dana 4. 5. 2020. zaključen je Ugovor za izradu projekta za izvođenje, izgradnju objekata, proizvodnju, isporuku, montažu, testiranje i puštanje u pogon Hidroelektrane Dabar (u daljnjem tekstu: EPC+F ugovor) između naručioca – HE "Dabar", s jedne strane, i izvođača - China Gezhouba Group Co. LTD iz Kine koji obuhvata sljedeće objekte:

- Branu "Pošćenje";
- Akumulaciju sa zaštitnim nasipima "Grebak" i "Vranjača";
- Završnu obradu dovodnog derivacionog tunela;
- Vodostan;
- Cjevovod pod pritiskom;
- Mašinsku zgradu s pratećim objektima, opremom i rezervnim dijelovima;
- Razvodno postrojenje;
- Dalekovod 220 kV;

kao i objekte koji su locirani nizvodno od HE "Dabar", a neophodni su za njen rad, koji podrazumijevaju nesmetani transport vode od HE "Dabar" do akumulacije "Bileća", uz minimalne gubitke vode u sistemu, odnosno:

- kanal kroz Dabarsko polje s pratećim objektima;
- proširenje tunela od Dabarskog polja do Fatničkog polja.

Na osnovu EPC+F ugovora ugovorena je ukupna vrijednost radova u iznosu od 222.834.120,00 eura.

U skladu s javnim pozivom, China Gezhouba Group Co. LTD se obavezao da će ishodovati i osigurati finansiranje od strane Banke.

Članom 1.5 Općih odredbi EPC+F ugovora, izvođač se obavezao da pruži asistenciju u pregovorima s relevantnim ugovornim stranama finansijskog aranžmana i da, u skladu sa zahtjevima i rasporedom vezanim za finansiranje 85% vrijednosti EPC ugovora, obezbijedi da "Cexim Bank of China" dostavi "HE Dabar" dva primjerka originalnog ugovora o kreditu za finansiranje svih radova i aktivnosti u skladu s javnim pozivom, pod uslovima koji nisu nepovoljniji od onih predviđenih uslovima finansiranja iz ponude.

Shodno navedenoj odredbi EPC+F ugovora, zaključen je Ugovor o kreditu između HE "Dabar" kao dužnika (pozajmljivača), MH "Elektroprivreda RS" kao garanta i Izvozno-uzvozne banke Kine (Cexim Bank of China) kao zajmodavca, kojim je predviđeno da zajmodavac stavlja na raspolaganje pozajmljivaču kredit pod eurolovima i vezan za eurolove u ukupnom iznosu koji je jednak ukupnim obavezama za finansiranje 85% vrijednosti EPC ugovora, odnosno u iznosu glavnice od 189.409.002 eura, pod sljedećim uslovima:

- period otplate od 20 godina (četiri godine grejs-perioda i 16 godina za otplatu),
- nominalna kamatna stopa: jednaka šestomjesečnom EURIBOR plus fiksna marža od 2,3%, uz napomenu da će se šestomjesečni EURIBOR računati kao nula

- (engl. zero rate) ako šestomjesečni EURIBOR bude s negativnim predznakom,
- otplata glavnice i kamate: otplata glavnice u jednakim polugodišnjim ratama, a kamate se otplaćuju polugodišnje i obračunavaju na ostatak duga,
- jednokratna provizija za obradu kredita: 0,5% na iznos kreditnog zaduženja,
- provizija na raspoloživa, a nepovučena sredstva: 0,5% godišnje,
- ostale obaveze plaćanja iz finansijske dokumentacije,
- Sinosure premija osiguranja: 6,42% od vrijednosti zbira glavnice i kamate i iznosi 15.649.101,14 eura. Plaćanje premije osiguranja predviđeno je u dvije jednake godišnje rate, i to: prva u roku od 30 dana nakon stupanja na snagu Ugovora o zajmu i druga rata premije osiguranja u roku od 12 mjeseci od datuma plaćanja prve rate,
- iznos garancije Republike Srpske: 189.409.002 eura.

3.7. Obrazloženje prijave državne pomoći

Podnosilac predmetne prijave Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske u Obrascu prijave naveo je da se u konkretnom slučaju radi o dodjeli pojedinačne državne pomoći u obliku garancije korisniku HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za kreditno zaduženje kod CEXIM banke, te da je zakonski osnov za dodjelu državne pomoći sadržan u članu 6. stav (2) tačka c) Zakona.

U prilogu prijave, Vijeću je dostavljena i Analiza usklađenosti garancije izdate za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje s pravilima državne pomoći. U navedenoj analizi se, između ostalog, navodi da je garancija koju je izdala Vlada Republike Srpske za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod CEXIM banke za finansiranje projekta izgradnje objekata Hidroelektrane Dabar kompatibilna/usklađena s članom 107. stav (3) tačka c) UFEU i članom 6. stav (2) tačka c) Zakona, jer je dodijeljena u skladu s odjeljkom 3.2. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), koji se odnosi na dodjelu državne pomoći za ulaganje u energiju iz obnovljivih izvora.

Naime, u Analizi se navodi da u slučaju izdavanja predmetne garancije za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje nisu kumulativno ispunjeni svi uslovi iz člana 137. Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, koji isključuju postojanje državne pomoći, budući da garancija pokriva više od 80% kredita i za nju nije plaćena tržišna premija, te da ona predstavlja državnu pomoć iz člana 3. stav (1) Zakona. Dalje, u predmetnoj analizi utvrđena je vrijednost novčanog elementa državne pomoći sadržane u garanciji u iznosu od 54.318.615,17 eura, što predstavlja 28,68% udjela u kreditu.

U drugom dijelu Analize, data je argumentacija u svrhu dokazivanja ispunjavanja općih odredbi o spojivosti u skladu s odjeljkom 3.2. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), a s ciljem dokazivanja kompatibilnosti predmetne državne pomoći u obliku garancije s članom 107. stav 3. tačka (c) UFEU, odnosno članom 6. stav (2) tačka c) Zakona.

3.8. Mišljenje organa za provođenje Zakona na prijavu državne pomoći

U smislu člana 14. stav (1) Zakona, Ministarstvo finansija Republike Srpske je svojim aktom dalo konsultativno Mišljenje broj 06.10/421-74-1/22 od 25. 2. 2022. na prijavu državne pomoći Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske koja se odnosi na izdavanje garancije Republike Srpske za kreditno zaduženje preduzeća HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod Izvozno-uvozne banke Kine za projekat finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane "Dabar".

U navedenom mišljenju, Ministarstvo finansija Republike Srpske ističe da garancija Republike Srpske za kreditno zaduženje

preduzeća HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod Izvozno-uvozne banke Kine za projekat finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane Dabar u iznosu od 189.409.002 eura predstavlja državnu pomoć iz člana 3. stav (1) Zakona, jer Republika Srpska u konkretnom slučaju preuzima na sebe rizik zaduženja HE "Dabar" d.o.o. Trebinje.

4. Donošenje odluke

Vijeće je razmatralo prijavu Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske na 119. sjednici održanoj 28. 4. 2022. Prilikom donošenja odluke Vijeće je uzelo u obzir cjelokupnu dostavljenu dokumentaciju.

S obzirom na to da je na osnovu Odluke Vlade Republike Srpske o garanciji, dana 31.12.2021. zaključen Ugovor o garanciji između Republike Srpske kao garanta i CEXIM banke kao korisnika, koji se odnosi na kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, a da se shodno članu 2. tačka 16) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, kao datum dodjele pomoći označava dan na koji je, na osnovu propisa Republike Srpske, korisnik stekao pravo na primanje pomoći, Vijeće je provelo postupak ex post odobrenja u skladu s članom 12. stav (7) Zakona.

Naime, Vijeće je zaključilo da je u konkretnom slučaju pomoć već dodijeljena stupanjem na snagu Ugovora o garanciji od 31.12.2021, uzimajući u obzir i tačku 2.1. Obavještenja Komisije (2008/C 155/02) kojom je propisano da je pomoć dodijeljena u trenutku kada se garancija izdaje, a ne u trenutku kada se ona poziva na naplatu ili u trenutku kada se izvršava plaćanje uslovima iz garancije.

Vijeće je prvenstveno tokom postupka trebalo utvrditi da li pomoć dodijeljena u obliku garancije korisniku HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, za kreditno zaduženje kod CEXIM banke za finansiranje projekta izgradnje objekata Hidroelektrane "Dabar", predstavlja državnu pomoć iz člana 3. stav (1) Zakona.

Prilikom utvrđivanja da li dodjela pomoći u obliku garancije korisniku HE "Dabar" d.o.o. Trebinje predstavlja državnu pomoć, Vijeće je razmotrilo da li su ispunjeni svi uslovi iz člana 3. stav (1) Zakona, odnosno da li je riječ o transferu državnih sredstava; da li se dodjelom predmetne garancije korisniku pruža ekonomska prednost koju on ne bi stekao u normalnim tržišnim uslovima, odnosno putem vlastite efikasnosti poslovanja; da li se predmetna garancija dodjeljuje korisniku na selektivnoj osnovi, odnosno na selektivan način čime se daje prednost određenim privrednim subjektima ili određenim privrednim sektorima, i da li se dodjelom predložene garancije narušava ili postoji opasnost od narušavanja konkurencije na tržištu, stavljanjem u povoljniji položaj određenih privrednih subjekata ili proizvodnje ili trgovine određenih proizvoda ili pružanja određenih usluga u mjeri u kojoj to utiče na ispunjavanje međunarodih obaveza Bosne i Hercegovine iz ove oblasti, odnosno na trgovinu između Bosne i Hercegovine i EU.

S obzirom na to da su odredbom člana 137. stav (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj samo propisani uslovi kada državna garancija nije instrument dodjele državne pomoći, Vijeće je u postupku najprije utvrđivalo ispunjavanje navedenih uslova:

- 1) da privredni subjekat nije u teškoćama;
- 2) da je garancija povezana s posebnom finansijskom transakcijom, na fiksni iznos i fiksni period;
- 3) da garancija ne pokriva više od 80% neizmirenog kredita ili druge finansijske obaveze korisnika, s tim da se ovo ograničenje ne odnosi na:
 1. garancije koje pokrivaju dužničke obveznice ili
 2. garancije date s ciljem finansiranja privrednog subjekta čija je isključiva djelatnost pružanje usluga od općeg ekonomskog interesa, a

garanciju daje organ koji je povjerio pružanje usluga od općeg ekonomskog interesa;

- 4) da se premija za garanciju obračunava primjenom tržišnih principa.

Vijeće je utvrdilo da preduzeće HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, shodno članu 2. tačka 6) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj predstavlja mali privredni subjekat, s obzirom na to da je prema pokazateljima iz bilansa uspjeha za period od 2018. do 2020. godine imao manje od 50 zaposlenih i ukupni prihod manji od 19.558.000 KM.

Na dan 31.12.2018. akcijski/osnovni kapital uključujući emisije iznosio je 88.000.000 KM, dok su akumulirani gubici na isti dan iznosili 7.580.108 KM, odnosno 8,61% osnovnog kapitala.

Na dan 31.12.2019. akcijski/osnovni kapital uključujući emisije iznosio je 111.971.000 KM, dok su akumulirani gubici na isti dan iznosili 9.810.808 KM, odnosno 8,76% osnovnog kapitala.

Na dan 31.12.2020. akcijski/osnovni kapital uključujući emisije iznosio je 122.000.000 KM, dok su akumulirani gubici na isti dan iznosili 12.429.384 KM, odnosno 10,19% osnovnog kapitala.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je utvrdilo da na kraju tri prethodne godine (period 2018. – 2020.) akumulirani gubici ne prelaze polovinu akcijskog/osnovnog kapitala HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, te da, shodno članu 29. st. (1) i (3) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, HE "Dabar" ne predstavlja privredni subjekat u teškoćama, čime je ispunjen uslov iz člana 137. stav (1) tačka a) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj.

Na osnovu Odluke o garanciji, Ugovora o garanciji i Ugovora o reguliranju međusobnih prava i obaveza, Vijeće je utvrdilo da je garancija povezana s posebnom finansijskom transakcijom - kreditom CEXIM banke, na fiksni iznos od 189.409.002 eura i fiksni period od 20 godina, čime je ispunjen uslov iz člana 137. stav (1) tačka b) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj.

S obzirom na to da predmetna garancija pokriva 100% kredita, odnosno da Republika Srpska garantira za ukupne obaveze dužnika - HE "Dabar" d.o.o. Trebinje prema CEXIM banci shodno Ugovoru o kreditu, kako je to propisano Ugovorom o garanciji, Odlukom Vlade Republike Srpske o garanciji i Ugovorom o reguliranju međusobnih prava i obaveza, Vijeće je utvrdilo da uslov iz člana 137. stav (1) tačka c) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj da garancija ne pokriva više od 80% neizmirenog kredita, nije ispunjen.

Budući da Odlukom Vlade Republike Srpske o garanciji i Ugovorom o reguliranju međusobnih prava i obaveza nije propisana obaveza privrednom subjektu HE "Dabar" d.o.o. Trebinje da Republici Srpskoj kao davaocu garancije za njegovo kreditno zaduženje kod CEXIM banke plati premiju za garanciju, obračunatu primjenom tržišnih principa, Vijeće je utvrdilo da nije ispunjen uslov iz člana 137. stav (1) tačka d) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj.

Uzimajući u obzir prethodno navedeno, Vijeće je u postupku utvrdilo da u slučaju izdavanja predmetne garancije za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod CEXIM banke nisu kumulativno ispunjeni svi uslovi iz člana 137. Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, koji isključuju postojanje državne pomoći, budući da garancija pokriva više od 80% kredita i za nju nije plaćena tržišna premija.

Shodno navedenom, Vijeće je utvrđivalo da li su ispunjeni svi uslovi iz člana 3. stav (1) Zakona, odnosno da li dodjela pomoći

u obliku garancije korisniku HE "Dabar" d.o.o. Trebinje predstavlja državnu pomoć.

Vijeće je u postupku utvrdilo da je uslov iz člana 3. stav (1) Zakona koji se odnosi na prijenos državnih sredstava ispunjen, budući da Republika Srpska, shodno Ugovoru o garanciji, preuzima rizik plaćanja svih neplaćenih obaveza za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, kao zajmoprimca, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično preduzeće a.d. Trebinje, kao garanta, kod CEXIM banke za Projekat finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane "Dabar" u iznosu od 189.409.002 eura, te da HE "Dabar" d.o.o. Trebinje nije naplaćena adekvatna naknada za izdatu garanciju u obliku tržišne premije.

Naime, shodno tački 2.1. Obavještenja Komisije (2008/C 155/02), garancije koje je direktno dala država, tj. centralne ili lokalne vlasti, kao i garancije koje su kroz izvore države dala druga tijela pod kontrolom države, kao npr. preduzetnici, a koje se mogu pripisati javnoj vlasti, mogu se smatrati državnim pomoći. Također, istom tačkom Obavještenja Komisije (2008/C 155/02) propisano je da pogodnost državne garancije jeste ta da rizik povezan s garancijom snosi država i za to prihvatanje rizika od strane države, u normalnim okolnostima, trebalo bi platiti odgovarajuću naknadu, te ako se država odrekne te naknade, to istovremeno predstavlja korist za preduzetnika i iscrpljivanje državnih sredstava, pa se u skladu s tim, čak i ako se nikad ne izvrši plaćanje prema uslovima iz garancije, svejedno radi o državnoj pomoći.

Kada je u pitanju drugi uslov iz člana 3. stav (1) Zakona, Vijeće je u postupku utvrdilo da je on ispunjen, jer je izdavanjem predmetne garancije korisnik HE "Dabar" d.o.o. Trebinje stekao ekonomsku prednost koju ne bi stekao u normalnim tržišnim uslovima, odnosno putem vlastite efikasnosti poslovanja, s obzirom na to da za nju nije platilo tržišnu premiju Republici Srpskoj i što bez garancije Republike Srpske navedenom preduzeću ne bi bio odobren kredit CEXIM banke, jer je državna garancija neophodan uslov CEXIM banke za dodjelu kredita.

Dalje, Vijeće je u postupku utvrdilo da je treći uslov iz člana 3. stav (1) Zakona ispunjen, s obzirom na to da je pomoć u obliku garancije dodijeljena na selektivnoj osnovi, odnosno na selektivan način, jer je dodjelom data prednost samo jednom tačno određenom privrednom subjektu. Naime, da bi ovaj uslov bio ispunjen, potrebno je utvrditi da se dodjelom državne pomoći stavljaju u povoljniji položaj određeni privredni subjekti, određeni sektori privrede ili proizvodnja/trgovina određenih proizvoda. U konkretnom slučaju, Vijeće je utvrdilo da se predmetnom garancijom stavlja u povoljniji položaj, odnosno favorizira samo jedan privredni subjekat – HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za čije je kreditno zaduženje kod CEXIM banke izdata državna garancija.

Što se tiče četvrtog uslova iz člana 3. stav (1) Zakona, koji se odnosi na narušavanje i postojanje opasnosti od narušavanja konkurencije na tržištu, stavljanjem u povoljniji položaj određenih privrednih subjekata ili proizvodnje ili trgovine određenih proizvoda ili pružanja određenih usluga u mjeri u kojoj to utiče na ispunjavanje međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine iz ove oblasti, odnosno na trgovinu između Bosne i Hercegovine i EU, Vijeće je u postupku utvrdilo da izdavanjem predmetne garancije HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za kreditno zaduženje kod CEXIM banke postoji opasnost od narušavanja konkurencije i uticaj na trgovinu, jer se HE "Dabar" d.o.o. Trebinje stavlja u povoljniji položaj u odnosu na duge proizvođače električne energije na tržištu Republike Srpske i Bosne i Hercegovine.

Naime, shodno tački 187. Obavještenja Komisije (2016/C 262/01), kojom je propisano da narušavanje konkurencije na tržištu u smislu člana 107. stav 1. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije obično postoji kada država dodijeli finansijsku prednost nekom preduzetniku u liberaliziranom sektoru u kome

postoji, ili bi mogla postojati, konkurencija na tržištu, Vijeće je utvrdilo da je tržište električne energije u Republici Srpskoj liberalizirano stupanjem na snagu Zakona o električnoj energiji 1. 1. 2021, te da se izdavanjem predmetne garancije HE "Dabar" stavlja u povoljniji položaj u odnosu na druge proizvođače električne energije na tržištu.

Kada je u pitanju uticaj na trgovinu, Vijeće je utvrdilo da se dodjelom državne pomoći u obliku garancije HE "Dabar" d.o.o. Trebinje utiče na trgovinu, budući da je predmetna garancija izdata za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje u svrhu finansiranja projekta za izgradnju objekata za proizvodnju električne energije – hidroelektrane, te se na taj način jača položaj HE "Dabar" d.o.o. Trebinje u sektoru gdje da postoji značajna prekogranična trgovina električnom energijom, pa se predmetnom garancijom utiče na trgovinu umreženom energijom između BiH i EU, odnosno prije svega s državama potpisnicama Ugovora o osnivanju Energetske zajednice.

Naime, tačkom 191. Obavještenja Komisije (2016/C 262/01) propisano je da se može smatrati da javna pomoć može imati učinak na trgovinu između država članica čak i ako korisnik nije direktno uključen u prekograničnu trgovinu (npr. zbog subvencije bi operaterima u drugim državama članicama moglo biti teže ući na tržište održavanjem ili povećavanjem lokalne ponude).

Uzimajući u obzir navedeno, u konkretnom slučaju utvrdili su da garancija izdata od Vlade Republike Srpske za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod Cexim banke za finansiranje projekta izgradnje objekata hidroelektrane Dabar predstavlja državnu pomoć iz člana 3. stav (1) Zakona, jer su kumulativno ispunjeni prethodno navedeni uslovi.

S obzirom na to da garancija izdata za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje predstavlja državnu pomoć u smislu člana 3. stav (1) Zakona, a članom 5. stav (1) Zakona propisana je opća zabrana dodjele državne pomoći koja narušava ili prijeti da naruši tržišnu konkurenciju davanjem prednosti određenim privrednim subjektima, proizvodnji ili trgovini određenih proizvoda ili pružanju određenih usluga u mjeri u kojoj to može uticati na ispunjavanje obaveza Bosne i Hercegovine iz međunarodnih sporazuma, dok su članom 6. stav (1) Zakona, odnosno podzakonskim aktima usvojenim na osnovu Zakona propisana izuzeća od opće zabrane, Vijeće je u postupku utvrđivalo da li u konkretnom slučaju postoji mogućnost primjene izuzeća na osnovu člana 6. st. (1) i (2) Zakona i Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj.

Budući da je predmetna garancija izdata za kreditno zaduženje u svrhu finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane Dabar, Vijeće je utvrdilo da se u konkretnom slučaju radi o državnoj pomoći za obnovljive izvore energije, za čiju dodjelu su propisani kriteriji i uslovi u Poglavlju 9. Državna pomoć za zaštitu okoliša Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj.

Kako odredbama Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj nisu detaljno obrazloženi kriteriji i uslovi za dodjelu državne pomoći za izgradnju objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, Vijeće je u konkretnom slučaju, shodno članu 71. stav 2. SSP-a, uzelo u obzir Smjernice Komisije (2014/C 200/01), s obzirom na to da je predmetna garancija izdata za kreditno zaduženje u svrhu izgradnje objekata HE "Dabar", tj. ulaganje u energiju iz obnovljivih izvora, a što spada u djelokrug navedenih smjernica.

Smjericama Komisije (2014/C 200/01) definirano je da Evropska komisija (u daljnjem tekstu: Komisija), prilikom procjene može li se dodijeljena državna pomoć smatrati spojivom s unutrašnjim tržištem, uopćeno analizira da li se izborom oblika državne pomoći osigurava da se pozitivnim učinkom pomoći na cilj od zajedničkog interesa premašuju njeni potencijalno negativni učinci na trgovinu i konkurenciju. U odjeljcima 3.1. i 3.2.

Smjernica Komisije (2014/C 200/01) utvrđuju se i definiraju zajednički principi primjenjivi na procjenu spojivosti mjera pomoći koje Komisija provodi. U skladu s članom 27. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), Komisija će mjeru državne pomoći smatrati spojivom s UFEU samo ako ona ispunjava svaki od sljedećih kriterija:

- a) **doprinos dobro definiranom cilju od zajedničkog interesa:** mjera državne pomoći teži cilju od zajedničkog interesa u skladu s članom 107. stav 3. Ugovora;
- (b) **potreba za intervencijom države:** mjera državne pomoći namijenjena je za situaciju u kojoj pomoć može dovesti do materijalnog poboljšanja koje tržište ne može ostvariti samo po sebi, npr. uklanjanjem ispravno definiranog tržišnog nedostatka;
- (c) **adekvatnost pomoći:** predložena mjera pomoći je odgovarajući instrument politika namijenjen postizanju cilja od zajedničkog interesa;
- (d) **podsticajni efekat:** pomoć mijenja ponašanje dotičnih preduzetnika na takav način da se oni bave dodatnom djelatnošću kojom se ne bi bavili bez pomoći ili bi se njome bavili na ograničen ili drugačiji način;
- (e) **proporcionalnost pomoći:** (pomoć ograničena na najniži nivo): iznos pomoći ograničen je na najniži nivo potreban za podsticanje dodatnih ulaganja ili aktivnosti u dotičnom području;
- (f) **izbjegavanje neopravdanih negativnih učinaka na konkurenciju i trgovinu među državama članicama:** negativni učinci pomoći su dovoljno ograničeni kako bi ukupni bilans mjere bio pozitivan;
- (g) **transparentnost pomoći:** državama članicama, Komisiji, privrednim subjektima i javnosti omogućen je jednostavan pristup svim relevantnim aktima i važnim informacijama o pomoći dodijeljenoj na osnovu tih akata.

S obzirom na to da je predmetna garancija izdata za kreditno zaduženje u svrhu izgradnje objekata HE "Dabar", tj. ulaganje u energiju iz obnovljivih izvora, a da je tačkom 119. Smjernica Komisije (2014/C 200/01) propisano da se za pojedinačno prijavljene pomoći za ulaganje primjenjuju uslovi utvrđeni u odjeljku 3.2., Vijeće je u postupku utvrđivalo ispunjavanje općih odredbi o spojivosti u skladu s odjeljkom 3.2. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), a s ciljem utvrđivanja usklađenosti predmetne državne pomoći u obliku garancije s članom članom 6. stav (2) tačka c) Zakona, odnosno s članom 107. stav 3. tačka (c) UFEU.

Smatramo bitnim istaći da je u skladu s obavezom usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s pravnom tečevinom EU (acquis), član 107. stav 3. tačka (c) UFEU, kojim je propisano da se može smatrati spojivim s unutrašnjim tržištem: "(c) pomoć za olakšavanje razvoja određenih privrednih djelatnosti ili određenih privrednih područja, kada takva pomoć ne utiče negativno na uslove trgovanja u obimu koji bi bio suprotan zajedničkom interesu;", transponiran u odredbu člana 6. stav (2) tačka c) Zakona kojim je propisano: "Državna pomoć može biti odobrena odlukom Vijeća, u skladu s članom 12. stav (3) ovog zakona, ako je riječ o:

- c) državnoj pomoći koja olakšava razvoj određenih ekonomskih djelatnosti ili određenih ekonomskih područja ako takva pomoć ne utiče negativno na trgovinske uslove u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno međunarodnim sporazumima koje je Bosna i Hercegovina ratificirala;"

a) Doprinos dobro definiranom cilju od zajedničkog interesa:

Shodno Smjericama Komisije (2014/C 200/01), opći cilj pomoći za zaštitu okoliša je povećanje nivoa zaštite okoliša u poređenju s nivoom koji bi se ostvario bez te pomoći. Strategijom Evropa 2020. posebno se određuju ciljevi za održivi rast za

podsticanje prijelaza na resursno efikasnu i konkurentnu privredu s niskim nivoom emisija štetnih gasova. Osnovni cilj pomoći u energetskom sektoru je obezbjeđenje konkurentnog, održivog i sigurnog energetskog sistema na dobro funkcionalnom energetskom tržištu Unije.

Smjernice Komisije (2014/C 200/01) državama članicama omogućavaju da, pod određenim uslovima, podržavaju proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. Cilj tih pravila je da pomognu državama članicama da ostvare ambiciozne energetske i klimatske ciljeve EU uz najmanje moguće troškove za poreske obveznike i bez neopravdanog narušavanja konkurencije na jedinstvenom tržištu.

Shodno zaprimljenoj dokumentaciji i argumentaciji iznesenoj u Analizi usklađenosti garancije izdate za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje s pravilima državne pomoći, Vijeće je utvrdilo da osnovni razlog izgradnje HE "Dabar" jeste povećanje udjela proizvedene električne energije iz obnovljivih izvora energije (u daljnjem tekstu: OIE), a u svrhu ispunjavanja obavezujućeg cilja Bosne i Hercegovine i Republike Srpske vezanog za udio energije iz OIE.

Naime, u skladu s Ugovorom o osnivanju Energetske zajednice, Vijeće ministara BiH je 18. 10. 2012. usvojilo Odluku o provođenju Direktive 2009/28/EC o promociji upotrebe energije iz obnovljivih izvora, kojom je za Bosnu i Hercegovinu utvrđen obavezujući cilj od 40% udjela OIE u finalnoj potrošnji energije do 2020. godine. Kao polazna osnova koju je priznao Sekretarijat Energetske zajednice uzeta je 2009. godina i učešće od 34% OIE u ukupnoj domaćoj potrošnji.

Da bi se ostvario obavezujući postavljeni cilj povećanja domaće potrošnje iz OIE do 2020. godine i osiguralo nedostajućih 6 % učešća OIE u potrošnji na nivou BiH, vlade Federacije BiH i Republike Srpske su 2014. usvojile akcione planove za korištenje OIE i podsticanje proizvodnje iz OIE. U Republici Srpskoj je u maju 2014. donesen Akcioni plan Republike Srpske za korištenje obnovljivih izvora energije ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 45/14, 111/15, 96/18, 97/18, 3/20 i 124/20), prema kojem Republika Srpska ima cilj postizanje 48% učešća OIE-a u bruto finalnoj potrošnji, u 2020. godini.

Na osnovu entitetskih akcionih planova, donesen je Akcioni plan za korištenje obnovljivih izvora energije u Bosni i Hercegovini (engl. NREAP BiH) čime je ispunjena obaveza proistekla iz međunarodne obaveze koju je Bosna i Hercegovina preuzela potpisivanjem Ugovora o osnivanju Energetske zajednice. Naime, Direktivom 2009/28/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. 4. 2009. o promoviranju upotrebe energije iz obnovljivih izvora ("Službeni list Evropske unije", serija L, broj 140, 5. 6. 2009) propisana je obaveza državama članicama EU da postave nacionalne ciljeve za ukupan udio energije iz obnovljivih izvora u konačnoj bruto potrošnji energije. Politika korištenja obnovljivih izvora energije određena Direktivom EU 2009/28/E o promociji proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora ogleda se u sljedećem:

- sigurnom, kvalitetnom i pouzdanom snabdijevanju električnom energijom,
- zaštiti okoliša i
- smanjenju energetske zavisnosti od uvoza i korištenja fosilnih goriva.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je zaključilo da će se dodjelom državne pomoći u obliku garancije za izgradnju HE "Dabar" doprinijeti ispunjavanju obavezujućeg cilja Republike Srpske i Bosne i Hercegovine u pogledu udjela energije iz OIE i ta će mjera posljedično doprinijeti smanjenju emisija CO₂ i drugih stakleničkih gasova, u skladu s ciljevima zelenog plana EU i ciljeva za zaštitu okoliša postavljenih strateškim dokumentima Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, prije svega Strategijom razvoja energetike Republike Srpske do 2035. godine, koju je

2012. usvojila Narodna skupština Republike Srpske, te Akcionim planom za korištenje obnovljivih izvora energije.

Dakle, Vijeće je utvrdilo da je predmetna državna pomoć neophodna za daljnji razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, što predstavlja ne samo trend, nego i međunarodno preuzetu obavezu Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, ali i za pomoć Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini u ostvarivanju evropskih i nacionalnih ciljeva za zaštitu okoliša.

Naime, u vezi s očitim promjenama u dinamici i strukturi ponude i potražnje energije, EU već niz godina predvodi i stimulira politiku "dekarbonizacije", odnosno podsticanja čistije energije. Kako je već i navedeno, ovaj trend i smjer razvoja energetike značajno utiču na formiranje energetskih strategija u svim aspektima. U skladu s članom 194. stav 1. UFEU, promoviranje obnovljivih oblika energije jedan je od ciljeva energetske politike Unije. Povećana upotreba energije iz obnovljivih izvora važan je dio paketa mjera potrebnih za smanjenje emisija stakleničkih gasova i ispunjavanje obaveze Unije iz Pariskog sporazuma o klimatskim promjenama iz 2015, koji je uslijedio nakon 21. konferencije stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (Pariski sporazum), i iz okvira Unije za energetsku i klimatsku politiku do 2030, uključujući obavezujući cilj Unije za smanjenjem emisija stakleničkih gasova za najmanje 40 % ispod nivoa iz 1990. do 2030.

Direktivom (EU) 2018/2001 Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. 12. 2018. o promoviranju upotrebe energije iz obnovljivih izvora (Službeni list Evropske unije, serija L, broj 328, 21. 12. 2018) utvrđen je obavezujući cilj na nivou EU da do 2030. udio energije iz obnovljivih izvora bude 32% ukupne proizvodnje energije. Komunikacijom o evropskom zelenom planu iz 2019. Komisija je pojačala svoje klimatske ambicije i postavila cilj da se do 2050. ostvari nulta neto emisija stakleničkih gasova. Nedavno donesenim evropskim propisom o klimi (Uredba (EU) 2021/1119 Evropskog parlamenta i Vijeća od 30. 6. 2021. o uspostavljanju okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredbi (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 ("Evropski zakon o klimi")), kojim se utvrđuje cilj klimatske neutralnosti do 2050. i uvodi prelazni cilj smanjenja neto emisija stakleničkih gasova za najmanje 55 % do 2030, postavljeni su temelji za zakonodavne prijedloge u paketu "Spremni za 55%" koje je Komisija donijela 14. 7. 2021. Među tim prijedlozima Komisija je predstavila izmjenu Direktive o energiji iz obnovljivih izvora, kojom se postavlja povećani cilj proizvodnje 40 % energije iz obnovljivih izvora u EU do 2030. godine.

Iz već navedenog Vijeće je zaključilo da je EU opredijeljena da nastavi trend smanjenja emisije štetnih gasova i općenito zaštite okoliša, te se shodno tome najveća pažnja posvećuje promociji proizvodnje i korištenja energije iz OIE. Shodno Direktivi (EU) 2018/2001, povećana upotreba energije iz obnovljivih izvora ima i ključnu ulogu u promociji sigurnosti snabdijevanja energijom, održive energije po pristupačnim cijenama, tehnološkog razvoja i inovacija te tehnološkog i industrijskog vodstva, osiguravajući pritom okolišne, društvene i zdravstvene koristi te važne mogućnosti za zapošljavanje i regionalni razvoj, ponajprije u ruralnim i udaljenim područjima, u regijama ili područjima s niskom gustoćom naseljenosti ili u kojima se odvija djelimična deindustrijalizacija.

Bosna i Hercegovina koja je na putu pridruživanja u EU je u obavezi, shodno međunarodnim sporazumima, prije svega SSP-u i Ugovoru o osnivanju Energetske zajednice, da poštuje navedene propise EU o smanjenju emisije stakleničkih gasova i općenito o zaštiti okoliša, na način da se dostignu ciljevi proizvodnje i korištenja energije iz OIE. Također, i pozitivni propisi Bosne i Hercegovine, koji su usklađivani s acquisem EU, nameću istu obavezu smanjenja emisije CO₂, SO₂ i drugih štetnih gasova i davanje prednosti energije iz OIE. To su sljedeći dokumenti: Okvirna energetska strategija BiH do 2035. godine, Akcioni plan

za korištenje obnovljivih izvora energije u Bosni i Hercegovini, Strategija razvoja energetike Republike Srpske do 2035. godine i Akcioni plan Republike Srpske za korištenje obnovljivih izvora energije. Također, bitno je istaći i Sofijsku deklaraciju o Zelenom planu za Zapadni Balkan koju su potpisali lideri država Zapadnog Balkana 10. 11. 2020. na Samitu o Zapadnom Balkanu u okviru inicijative Berlinskog procesa. Navedenom deklaracijom obavezali su se da će zajedno s EU raditi na postizanju cilja za ugljično-neutralni kontinent do 2050. godine, uvođenjem stroge klimatske politike i reformom energetske i transportnog sektora, između ostalog povećanjem udjela obnovljivih izvora energije i osiguranjem potrebnih uslova za ulaganje, u skladu s pravnom tečevinom EU i Energetske zajednice.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je utvrdilo da je dodjelom državne pomoći u obliku garancije za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje u svrhu izgradnje HE "Dabar" ispunjen prvi kriterij iz Smjernica Komisije (2014/C 200/01) "doprinos dobro definiranom cilju od zajedničkog interesa", jer predmetna mjera državne pomoći teži cilju od zajedničkog interesa u skladu s članom 6. stav (2) tačka c) Zakona i članom 107. stav 3. UFEU, a to je u konkretnom slučaju ostvarenje ambicioznih energetske i klimatskih ciljeva EU vezano za smanjenje emisije stakleničkih gasova putem povećanja udjela proizvodnje i korištenja energije iz OIE.

Također, izgradnjom HE "Dabar" doprinijet će se, pored zaštite okoliša, i sigurnom, kvalitetnom i pouzdanom snabdijevanju električnom energijom i smanjenju energetske zavisnosti BiH i Republike Srpske od uvoza i korištenja fosilnih goriva.

(b) Potreba za intervencijom države

U Smjernicama Komisije (2014/C 200/01) navodi se da, s obzirom na to da je općeprihvaćeno da konkurentna tržišta nastoje ostvariti efikasne rezultate u pogledu cijena, iznosa i upotrebe resursa, u slučajevima tržišnih nedostataka, državnom se intervencijom može poboljšati efikasno funkcioniranje tržišta. Mjerama državne pomoći mogu se u određenim uslovima ispraviti tržišni nedostaci i na taj način se može doprinijeti ostvarenju zajedničkog cilja u onoj mjeri u kojoj tržište koje se oslanja samo na sebe ne može ostvariti efikasne rezultate. Kako bi se procijenilo da li je državna pomoć efikasna za ostvarenje cilja, potrebno je prvo dijagnosticirati i definirati problem koji treba riješiti. Državne pomoći bi trebale biti usmjerene na situacije u kojima pomoć može donijeti materijalno poboljšanje koje samo tržište ne može ostvariti.

Kako bi se utvrdile smjernice kojima se osigurava da se mjerama pomoći ostvari zajednički cilj, države članice trebale bi definirati tržišne nedostatke koji otežavaju povećani nivo zaštite okoliša ili dobro funkcioniranje sigurnog, pristupačnog i održivog unutrašnjeg energetskeg tržišta. Tržišni nedostaci koji se odnose na ciljeve zaštite okoliša i energetske ciljeve mogu biti slični ili se razlikovati, ali mogu spriječiti optimalne rezultate i dovesti do neefikasnog rezultata zbog npr: (a) negativnih vanjskih činilaca: najčešći su za mjere pomoći za zaštitu okoliša i pojavljuju se kad zagađenju nije određena ispravna cijena, tj. kada dotični preduzetnik ne snosi cjelokupni trošak zagađenja. U tom slučaju preduzeća koja djeluju u vlastitom interesu nemaju dovoljno podsticaja da uzmu u obzir negativne vanjske učinke nastale tokom proizvodnje, ni pri donošenju odluka o određenoj proizvodnoj tehnologiji, ni pri donošenju odluka o nivou proizvodnje. Drugim riječima, proizvodni troškovi koje snosi preduzetnik manji su od troškova koje snosi društvo. Stoga preduzetnici obično nemaju dovoljno podsticaja kako bi smanjili svoj nivo zagađenja ili preduzeli pojedinačne mjere za zaštitu okoliša;

Shodno Smjernicama Komisije (2014/C 200/01), smatra se da je pomoć potrebna ako država dokaže da se s pomoći efikasno rješava neki (preostali) neriješeni tržišni nedostatak.

Posmatrajući integralni projekat poboljšanja okoliša u Bosni i Hercegovini i Republici Srpskoj, definiran prethodno navedenim strateškim dokumentima i međunarodnim obavezama, može se zaključiti da je ispunjena potreba za intervencijom države. Svrha odgovarajuće pomoći (izdavanja garancije) jeste izgradnja HE "Dabar" koja će:

- raditi sa znatno većim stepenom efikasnosti,
- koristiti najsavremeniju tehnologiju koja će znatno doprinijeti zaštiti okoliša,
- dati značajan doprinos u postizanju obavezujućeg cilja Republike Srpske od 48% i BiH od 40% u pogledu udjela energije iz OIE u skladu s Odlukom o provođenju Direktive 2009/28/EC o promociji upotrebe energije iz obnovljivih izvora,
- pomoći Bosni i Hercegovini da smanji emisije polutanata i pomoći u postizanju ciljeva emisije čestica uključujući i CO₂.

S obzirom na to da HE "Dabar" instalirane snage 159,15 MW predstavlja kapitalni projekat koji je planiran u svim strateškim dokumentima Republike Srpske i MH "Elektroprivreda RS" - Strategija razvoja energetike Republike Srpske do 2035. godine i Dugoročni plan razvoja MH "Elektroprivreda RS" do 2035. godine, te da su ukupna ulaganja procijenjena na iznos od 383,1 miliona eura, Vijeće je utvrdilo da je neophodna bila intervencija države kao većinskog akcionara, imajući u vidu obaveze u vezi s dostizanjem obavezujućih ciljeva u pogledu proizvodnje iz OIE i smanjenju emisije stakleničkih gasova. Naime, 100% vlasnik HE "Dabar" d.o.o. Trebinje je zavisno preduzeće Hidroelektrane na Trebišnjici (HET) a.d. Trebinje, a koje je u sastavu Mješovitog holdinga "Elektroprivreda RS" Matično preduzeće a.d. Trebinje koji je u većinskom vlasništvu Republike Srpske.

Naime, Bosna i Hercegovina se obavezala da će dostići navedene ciljeve koji proizlaze iz procesa pridruživanja i usklađivanja sa acqisem EU iz oblasti energetike i zaštite okoliša. Samim tim i Republika Srpska je u obavezi ispunjavanja navedenih ciljeva i koje je ugradila u strateške dokumente - Strategiju razvoja energetike Republike Srpske do 2035. godine, koju je 2012. godine usvojila Narodna skupština RS-a, te Akcioni plan za korištenje obnovljivih izvora energije.

Također, Vijeće je utvrdilo da je bitan uslov za potrebom intervencije države činjenica da su ukupna ulaganja u Projekat izgradnje HE "Dabar" procijenjena na iznos od 383,1 miliona eura, od čega je 49,4% sredstava obezbijeđeno kreditnim sredstvima CEXIM banke iz Kine u iznosu od 189,4 miliona eura, čija je ponuda u postupku javne nabavke ocijenjena kao najpovoljnija, te da CEXIM banka iz Kine ne bi odobrila kredit za izgradnju HE "Dabar" bez garancije Republike Srpske. Dakle, CEXIM banka je tražila da kredit za finansiranje izgradnje HE "Dabar" garantira isključivo Republika Srpska, kao većinski akcionar MH "Elektroprivreda RS" koja je, shodno Ugovoru o garanciji, garant i uz HE "Dabar" d.o.o. Trebinje i dužnik.

(c) Adekvatnost pomoći

Shodno Smjernicama Komisije (2014/C 200/01), predložena mjera pomoći mora biti adekvatan instrument namijenjen za dotični strateški cilj. Mjera pomoći neće se smatrati spojivom s unutrašnjim tržištem ako se isti pozitivni doprinos zajedničkom cilju može postići pomoću instrumenata politika koji tržište narušavaju u manjoj mjeri ili drugih vrsta instrumenata pomoći koji tržište narušavaju u manjoj mjeri.

S obzirom na to da je predmetna državna pomoć dodijeljena u obliku garancije Republike Srpske, što je bio isključivi uslov za dobivanje kreditnih sredstava CEXIM banke, bez kojih se projekat

izgradnje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje ne bi mogao realizirati, jer navedena sredstva nisu mogla biti obezbijeđena od HET-a i MH "Elektroprivreda RS", pa ni iz budžeta Republike Srpske, kao većinskog vlasnika navedenih javnih preduzeća, drugim instrumentima državne pomoći koji narušavaju tržište u manjoj mjeri od garancija. Bitno je istaći da garancije predstavljaju specifičan instrument dodjele državne pomoći, koji u manjoj mjeri narušavaju od drugih oblika državne pomoći kao što su subvencije, grantovi i druga bespovratna sredstva, jer izdavanjem garancija država preuzima rizik povezan s njihovim izdavanjem, odnosno snosi rizik od neplaćanja kredita od strane zajmoprimaca (privrednih subjekata) što može opteretiti državni budžet i staviti navedeni privredni subjekat u povoljniji položaj u odnosu na konkurente, dok se dodjelom subvencija i grantova, koji predstavljaju direktan rashod iz budžeta, korisnici (privredni subjekti) direktno stavljaju u povoljniji položaj u odnosu na konkurente na tržištu.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je utvrdilo da nijedna alternativna mjera nije mogla ostvariti isti efekat i zaključilo da garancije predstavljaju adekvatan instrument pomoći, koji tržište narušava u manjoj mjeri od ostalih instrumenata državne pomoći, te istovremeno predstavlja manji "trošak" za budžet od recimo bespovratnih sredstava kao najčešćeg oblika državne pomoći.

(d) Podsticajni efekat

U tački 49. Smjernica Komisije (2014/C 200/01) propisano je da se pomoć za zaštitu okoliša može smatrati spojivom (kompatibilnom) s unutrašnjim tržištem samo ako ima podsticajni efekat. Podsticajni efekat pojavljuje se kada pomoć podstakne korisnika da promijeni svoje ponašanje kako bi povećao nivo zaštite okoliša ili poboljšao funkcioniranje sigurnog, pristupačnog i održivog energetskog tržišta, što inače ne bi uradio bez pomoći. Pomoć ne smiju subvencionirati troškovi djelatnosti koji bi preduzeću ionako nastali i s pomoći se nadoknađivati uobičajeni poslovni rizici ekonomske djelatnosti.

Dakle, da bi se utvrdilo da li mjera ima stimulatívni efekat, mora se pokazati da ona mijenja ponašanje dotičnog preduzeća tako da se ono angažira na aktivnostima koje ne bi izvršilo bez pomoći i koje bi provelo u ograničenoj mjeri ili na drugačiji način.

Vijeće je u postupku utvrdilo da izdavanje garancije u svrhu izgradnje HE "Dabar" ima podsticajni efekat, jer bez predmetne garancije, odnosno kredita CEXIM banke, ne bi se mogla izvršiti izgradnja mnogo efikasnijeg i za okoliš neuporedivo povoljnijeg objekta za proizvodnju energije iz OIE u odnosu na ulaganje u termoelektre koje su dominantne u energetskom sektoru Republike Srpske, gdje većinu proizvodnje obavlja MH "Elektroprivreda RS" kao javno preduzeće u većinskom vlasništvu Republike Srpske.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je utvrdilo da bez predmetne državne pomoći u obliku garancije preduzeće HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, kao ni njegov 100% vlasnik preduzeće HET a.d. Trebinje, ne bi mogli finansirati izgradnju HE "Dabar" i na taj način povećati udio energije iz OIE na nivou MH "Elektroprivreda RS", u kome je dominantna proizvodnja električne energije iz uglja. Vijeće je dalje utvrdilo da se navedenom mjerom mijenja ponašanje MH "Elektroprivreda RS", jer bez garancije MH "Elektroprivreda RS", putem zavisnog preduzeća HET a.d. Trebinje, čiji je većinski vlasnik (69,1%) ne bi mogla ulagati u proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, nego bi nastavila električnu energiju proizvoditi iz uglja u postojećim objektima (termoelekttranama), čija je proizvodnja dosta jeftinija.

Također, Vijeće je utvrdilo i da navedena mjera pomoći ima podsticajni efekat i iz razloga što cijene električne energije ne pokrivaju u potpunosti troškove proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Stoga bez predmetne državne pomoći u obliku garancije ne bi bilo ni ulaganja navedenih preduzeća.

(e) Proporcionalnost pomoći

Shodno Smjericama Komisije (2014/C 200/01), pomoć za zaštitu okoliša i energiju može se smatrati kompatibilnom s unutrašnjim tržištem samo ako je proporcionalna. Prema tački 69. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), mjera se smatra proporcionalnom ako je iznos pomoći po korisniku ograničen na minimum potreban za postizanje cilja zaštite okoliša ili energetske svrhe.

Što se tiče prihvatljivih troškova, u stavu 72. Smjernica Komisije (2014/C 200/01) propisano je da su prihvatljivi troškovi pomoći za zaštitu okoliša dodatni investicioni troškovi u materijalna i/ili nematerijalna sredstva, koja su direktno povezana s postizanjem zajedničkog cilja.

S obzirom na to da je predmetna garancija izdata za kreditno zaduženje u svrhu izgradnje objekata Hidroelektrane "Dabar", te da predstavlja ulaganje u energiju iz obnovljivih izvora za koje se može dodijeliti državna pomoć shodno tački 119. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), kojom je propisano da se pomoći za energiju iz obnovljivih izvora mogu dodijeliti kao pomoć za ulaganje ili operativne pomoći, te da se za programe pomoći za ulaganje i pojedinačno prijavljene pomoći za ulaganje primjenjuju uslovi utvrđeni u odjeljku 3.2. Smjernica.

Shodno tački 73. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), prihvatljivi troškovi određuju se na sljedeći način:

- ako se troškovi ostvarenja cilja od zajedničkog interesa mogu utvrditi u ukupnim troškovima ulaganja kao odvojeno ulaganje, npr. zato što je zeleni element lako prepoznatljiva "dodatna komponenta" za prethodno postojeći objekat, troškovi posebnog ulaganja predstavljaju prihvatljive troškove;
- u svim drugim slučajevima prihvatljivi troškovi dodatni su troškovi ulaganja utvrđeni poređenjem ulaganja kojem je dodijeljena pomoć s protučinjeničnom situacijom bez državne pomoći. U načelu, mogu se navesti troškovi tehnički uporedivog ulaganja koje bi se ostvarilo na vjerodostojan način bez pomoći i kojim se ne ostvaruje cilj od zajedničkog interesa ili kojim se taj cilj ostvaruje samo u manjoj mjeri.

U skladu s tačkom 77. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), Komisija primjenjuje maksimalne intenzitete pomoći, utvrđene u Prilogu 1. Smjernica kako bi se osigurala predvidljivost i ravnopravni uslovi. Ti intenziteti pomoći pokazuju potrebu za državnim intervencijom koja se, s jedne strane, utvrđuje mjerodavnim tržišnim nedostatkom, a s druge, očekivanim nivoom narušavanja konkurencije i trgovine.

Shodno Prilogu 1. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), dozvoljeni intenziteti državne pomoći za obnovljive izvore energije kreću se u rasponu od 45% do 65% prihvatljivih troškova (za velika preduzeća 45%, srednja 55%, a za mala preduzeća 65%).

S obzirom na to da HE "Dabar" predstavlja mali privredni subjekat shodno članu 2. tačka 6) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, Vijeće je utvrdilo da maksimalni dozvoljeni intenzitet državne pomoći za HE "Dabar" d.o.o. Trebinje iznosi 65% prihvatljivih troškova.

U konkretnom slučaju, Vijeće je utvrdilo da ukupna ulaganja u izgradnju Hidroelektrane Dabar iznose 222.834.120,00 eura shodno EPC+F ugovoru uvećana za iznos pripremnih radova finansiranih iz vlastitih sredstava preduzeća "Hidroelektrane na Trebišnjici" a.d. Trebinje u iznosu od 74.776.276,05 miliona eura. S tim u vezi, Vijeće je zaključilo da ukupna ulaganja za izgradnju Hidroelektrane "Dabar" u iznosu od 222.834.120,00 eura predstavljaju ulaganje u zelenu energiju i predstavljaju dodatnu komponentu cijelog projekta, shodno tački 73. (a) Smjernica Komisije (2014/C 200/01).

Shodno navedenom, Vijeće je utvrdilo da ukupna ulaganja shodno EPC+F ugovoru u iznosu od 222.834.120,00 eura u izgradnju "Hidroelektrane Dabar" u konkretnom slučaju predstavljaju prihvatljive troškove.

S obzirom na to da je Vijeće prethodno utvrdilo da predmetna garancija predstavlja državnu pomoć u smislu člana 3. stav (1) Zakona, jer pokriva 100% kreditnog zaduženja HE "Dabar" d.o.o. Trebinje u iznosu od 189.409.002 eura u svrhu finansiranja izgradnje Hidroelektrane "Dabar" i što za nju nije plaćena tržišna premija, neophodno je utvrditi iznos/ekvivalent državne pomoći sadržane u garanciji.

Pravni akt relevantan za izračun iznosa državne pomoći sadržanog u garanciji predstavlja Obavještenja Komisije (2008/C 155/02). Navedenim obavještenjem je propisano da se elementom državne pomoći smatra razlika između prikladne tržišne cijene garancije i stvarne cijene plaćene za tu mjeru, te da godišnje protuvrijednosti pomoći treba diskontirati na njihovu sadašnju vrijednost primjenom referentne stope, zatim ih treba sabrati da bi se dobila ukupna protuvrijednost date pomoći.

S obzirom na to da na tržištu Republike Srpske i BiH ne postoji tržišna premija/cijena za izdavanje garancije, u konkretnom slučaju Vijeće je izračun iznosa državne pomoći sadržane u garanciji izradilo shodno tački 4.2. Obavještenja Komisije (2008/C 155/02), kao protuvrijednost pomoći u obliku beskamatnog kredita, tj. kao razliku između određene tržišne kamatne stope koju bi preduzetnik snosio bez garancije i kamatne stope postignute zahvaljujući državnoj garanciji, pri čemu smo zbog nepostojanja tržišne kamatne stope u zamjenu koristili referentnu stopu u skladu s Obavještenjem Komisije EU o reviziji metode o određivanju referentnih i diskontnih stopa.

Naime, tačkom 4.2. Obavještenja Komisije (2008/C 155/02) propisano je da se, u slučaju kada na tržištu ne postoji tržišna cijena za garanciju, element pomoći treba računati na isti način kao i protuvrijednost pomoći u obliku beskamatnog kredita, odnosno kao razliku između određene tržišne kamatne stope koju bi preduzetnik snosio bez garancije i kamatne stope postignute zahvaljujući državnoj garanciji, nakon što se odbiju sve plaćene premije. Ako ne postoji tržišna kamatna stopa i ako država članica želi koristiti referentnu stopu u zamjenu, Komisija naglašava da uslovi propisani u Obavještenju Komisije EU o reviziji metode o određivanju referentnih i diskontnih stopa vrijede i za izračun intenziteta pomoći pojedinačne garancije. Ovo znači da se posebna pažnja mora posvetiti dopuni, koju je potrebno dodati na osnovnu stopu kako bi se uzeo u obzir mjerodavni profil rizika vezan za djelatnost koja se pokriva, preduzetnika kojem se garantira kredit i kolateral koji je pružio.

U svrhu izračuna iznosa državne pomoći za predmetnu garanciju shodno članu 6. stav (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, Vijeće je za određivanje osnove referentne stope koristilo podatak Centralne banke BiH o prosječnoj kamatnoj stopi za period posljednjih šest mjeseci 2021. godine na kredite nefinansijskim preduzećima za iznose iznad 1.000.000 eura, a koja je iznosila 2,83%. S obzirom na to da se, u skladu s članom 6. stav (2) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći, u Republici Srpskoj na iznos osnovne referentne stope dodaje marža rizika iskazana u baznim poenima, u zavisnosti od kreditnog rejtinga privrednog subjekta i ponuđenih instrumenata osiguranja, istu je bio problem utvrditi jer u konkretnom slučaju nije poznat kreditni rejting HE "Dabar" i dat je nizak nivo kreditnog osiguranja.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je u svrhu izračuna primijenilo maržu rizika u iznosu od 400 baznih bodova shodno Odluci Evropske komisije od 8.12.2020. u predmetu ocjene državne pomoći u obliku garancije dodijeljene kiparskom LNG terminalu broj SA.55388 (2020/N).

Naime, u navedenoj odluci Evropska komisija prihvatila je izračun iznosa državne pomoći sadržane u 100% garanciji države Kipar, zasnovan na marži rizika u iznosu od 400 baznih bodova koju su primijenile kiparske vlasti u odsustvu kreditnog rejtinga preduzeća LNG terminal.

Shodno navedenom, Vijeće je utvrdilo da vrijednost novčanog elementa državne pomoći sadržane u garanciji za kredit u iznosu od 189.409.002 eura iznosi 62.343.332,73 eura, što predstavlja 27.98% udjela u ukupnoj vrijednosti projekta izgradnje Hidroelektrane "Dabar", koja iznosi 222.834.120,00 eura.

Navedeni iznos državne pomoći predstavlja razliku između referentne kamatne stope (koja predstavlja tržišnu kamatnu stopu) od 6,83% (osnovna referentna stopa 2,83% uvećana za maržu rizika od 400 baznih bodova, što predstavlja 4%) i kamatne stope po kojoj je kredit odobren u iznosu od 2,3%, diskontiranu na sadašnju vrijednost, pošto je navedeni kredit odobren na 20 godina.

Diskotna kamatna stopa u konkretnom slučaju iznosi 3,83% godišnje (osnovna referentna stopa 2,83 uvećana za fiksnu maržu 100 baznih bodova ili 1%) shodno članu 6. stav (3) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj.

S obzirom na to da je Vijeće prethodno utvrdilo da vrijednost novčanog elementa državne pomoći sadržane u predmetnoj garanciji za kredit u iznosu od 189.409.002 eura iznosi 62.343.332,73 eura, što predstavlja 27.98% prihvatljivih troškova, Vijeće je zaključilo da je predmetna državna pomoć u obliku garancije dodijeljena u okviru maksimalno dozvoljenog intenziteta pomoći za obnovljive izvore energije od 65% prihvatljivih troškova, shodno Prilogu 1. Smjernica Komisije (2014/C 200/01).

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je utvrdilo da predmetna garancija ne uključuje prekomjernu naknadu i da je spojiva s unutrašnjim tržištem, u skladu s tačkom 79. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), jer njenom podjelom nije prekoračen maksimalni intenzitet državne pomoći shodno Prilogu 1. Smjernica Komisije (2014/C 200/01).

(f) Izbjegavanje neopravdanih negativnih učinaka na konkurenciju i trgovinu među državama članicama:

Kako se navodi u stavu 88. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), da bi pomoć bila kompatibilna, negativni efekti mjere pomoći u smislu narušavanja konkurencije i uticaja na trgovinu između država članica moraju biti ograničeni i nadmašeni pozitivnim efektima u smislu doprinosa cilju od zajedničkog interesa.

Komisija utvrđuje dvije glavne moguće vrste narušavanja koje uzrokuje pomoć, i to narušavanje tržišta proizvoda i efekte na mjesto obavljanja privredne djelatnosti.

Vijeće je utvrdilo da se u slučaju dodjele državne pomoći u obliku garancije HE "Dabar" d.o.o. Trebinje ostvaruje dobra ravnoteža između narušavanja konkurencije uzrokovane nakon dodjele pomoći i ekoloških koristi od relevantnih mjera.

U tački 90. Smjernica Komisije (2014/C 200/01) navodi se da će "pomoć za ekološke svrhe po svojoj prirodi imati tendenciju da favorizira ekološki prihvatljive proizvode i tehnologije na račun drugih još zagađujućih i taj se efekat u principu neće posmatrati kao nepoželjno narušavanje konkurencije, s obzirom na to da je i ona sama povezana s ciljem pomoći, odnosno da ima za cilj da ekonomija postane zelenija. Prilikom procjene potencijalnih negativnih efekata pomoći za okolinu, Komisija će uzeti u obzir ukupni uticaj mjere na okoliš u odnosu na negativan uticaj mjere na tržišnu poziciju, a time i na dobit firmi koje ne dobivaju pomoć...". Drugim riječima, važno je napraviti razliku između dobrog i lošeg narušavanja konkurencije i trgovine između država članica, gdje su dobra narušavanja ona koja favoriziraju čiste i

zelene proizvode i tehnologije, a loša narušavanja konkurencije su ona koja ne ispunjavaju ove kriterije.

Vijeće je utvrdilo da izgradnju HE "Dabar" d.o.o. Trebinje prate, pored već pomenutih efekata koji se odnose na ispunjenje dugoročnog elektroenergetskog bilansa, povećanje energetske efikasnosti, projektovanje gradnje u skladu sa savremenim tehnologijama (BAT), a ugradnja opreme se garantira po svim pravilima za zaštitu okoliša kako je navedeno u Studiji opravdanosti izgradnje HE "Dabar", i sljedeći socio-ekonomski, privredni, vodoprivredni, energetska, poljoprivredni, turistički i drugi pozitivni efekti, odnosno:

- obezbjeđenje dovoljnih količina vode za navodnjavanje poljoprivrednih površina i vodosnabdijevanje naselja,
- proizvodnja "zelene" (čiste) električne energije uz odsustvo štetne emisije gasova u atmosferu (imperativ prema Protokolu iz Kjota iz 1997. godine i Pariskom sporazumu o klimatskim promjenama iz 2015),
- kontrola i reguliranje poplavnih voda, odbrana od poplava, ublažavanje posljedica plavljenja i degradacije zemljišta,
- reguliranje nanosa i taloženja sedimenata,
- promjena mikroklimatskih uslova optimalnih za razvoj biljnih zajednica za obrastanje goleti,
- poboljšanje komunalnog nivoa življenja na slivnom području akumulacije, privredni razvoj regiona, zapošljavanje lokalnog stanovništva, poboljšanje infrastrukturnih veza,
- razvoj turizma i više vidova rekreacije,
- socijalno-ekonomska stabilizacija i oživljavanje demografski devastiranog područja.

Vijeće je utvrdilo da su ciljevi i efekti koji će se postići izgradnjom HE "Dabar" daleko značajniji i mnogo veći od eventualnih loših uticaja na konkurenciju i trgovinu između država članica, a posebno konkurenata koji se bave proizvodnjom koja više zagađuje, jer su dobri uticaji oni koji proizvode ekološki prihvatljive proizvode i tehnologije konkurentnije nauštrb zagađujućih. Svi ovi dobri uticaji, prema Smjericama Komisije (2014/C 200/01), neće biti smatrani nepoželjnim narušavanjem konkurencije.

(g) Transparentnost pomoći

U skladu s tačkom 104. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), države članice moraju osigurati da se na veb-stranici na kojoj su objedinjene informacije o državnoj pomoći, na državnom ili regionalnom nivou, objave sljedeće informacije: puni tekst odluke o odobrenom programu pomoći ili pojedinačne pomoći, te provedbene odredbe ili poveznica na taj tekst, naziv davaoca pomoći, nazivi pojedinih korisnika, oblik i iznos pomoći dodijeljenih svakom korisniku, datum dodjele, vrsta preduzetnika (malo ili srednje preduzeće/veliko preduzeće), regija u kojoj se korisnik nalazi i glavni privredni sektor u kojem korisnik djeluje.

Vijeće sve svoje odluke objavljuje u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta BiH i na svojoj veb-stranici <http://www.szdp.gov.ba>, tako da će i predmetno rješenje u postupku ex post kontrole usklađenosti državne pomoći s propisima o državnoj pomoći, pokrenutom na osnovu prijave Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske za odobrenje državne pomoći u obliku garancije korisniku HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za kreditno zaduženje kod Izvozno-uvodne banke Kine za projekat finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane Dabar, biti objavljeno na opisani način.

Osim toga, Vijeće je utvrdilo da se transparentnost ogleda i u činjenici da je Vlada Republike Srpske Odluku o davanju saglasnosti za izdavanje garancije Republike Srpske za kreditno zaduženje Hidroelektrane "Dabar" d.o.o. za proizvodnju i prodaju

električne energije Trebinje, kao zajmoprimca, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično preduzeće a.d. Trebinje, kao garanta, kod Izvozno-uvodne banke Kine za Projekat finansiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane "Dabar", donesenu na 152. sjednici, održanoj 30. 12. 2021, objavila u "Službenom glasniku Republike Srpske", broj 120/21.

U skladu s navedenim, Vijeće je utvrdilo da je predmetna garancija izdata od Vlade Republike Srpske za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod CEXIM banke za finansiranje projekta izgradnje objekata "Hidroelektrane Dabar" dodijeljena u skladu s odjeljkom 3.2. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), odnosno ispunila sve kriterije iz navedenog odjeljka: (a) doprinos dobro definiranom cilju od zajedničkog interesa; (b) potreba za intervencijom države; (c) adekvatnost pomoći; (d) podsticajni efekat; (e) proporcionalnost pomoći; (f) izbjegavanje neopravdanih negativnih učinaka na konkurenciju i trgovinu među državama članicama; i (g) transparentnost pomoći.

Također, Vijeće je utvrdilo da vrijednost novčanog elementa državne pomoći sadržane u predmetnoj garanciji za kredit u iznosu od 189.409.002 eura iznosi 62.343.332,73 eura, što predstavlja 27.98% prihvatljivih troškova, te da je predmetna državna pomoć u obliku garancije dodijeljena u okviru maksimalno dozvoljenog intenziteta pomoći za obnovljive izvore energije od 65% prihvatljivih troškova, shodno Prilogu 1. Smjernica Komisije (2014/C 200/01).

Sljedom navedenog, Vijeće je u postupku ex post kontrole usklađenosti državne pomoći s propisima o državnoj pomoći, pokrenutom na osnovu prijave Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske, utvrdilo da je državna pomoć u obliku garancije za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod CEXIM banke za projekat finansiranja i izgradnje objekata "Hidroelektrane Dabar" usklađena s članom 6. stav (2) tačka c) Zakona, jer je dodijeljena u skladu s odjeljkom 3.2. Smjernica Komisije (2014/C 200/01).

U skladu s navedenim, Vijeće je odlučilo kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputstvo o pravnom lijeku:

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv istog nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja.

Predsjedavajuća
Vijeća za državnu pomoć
BiH
Dr. Radmila Čičković, s. r.

URED ZA VETERINARSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

335

Na osnovu članka 10. stavak 7. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, u suradnji sa mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, donosi

PROGRAM MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽIVOTINJA I NJIHOVOG PROVOĐENJA U 2022. GODINI

Članak 1.
(Predmet)

- (1) Ovim Programom određuju se mjere za sprječavanje, otkrivanje, kontrolu i suzbijanje zaraznih i parazitarne bolesti kod životinja u 2022. godini.
- (2) Mjere iz stavka (1) ovog članka nalaze se u Prilogu I. ovog Programa.